www.uyghurkitap.com

交通工具好厉害

قاتناش قوراللىرى ھەقىقەتەن

身边的科学

ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم-پەن

城市中的小汽车

CHENGSHI ZHONG DE XIAOQICHE

شەھەردىكى كىچىك ئاپتوموبىللار

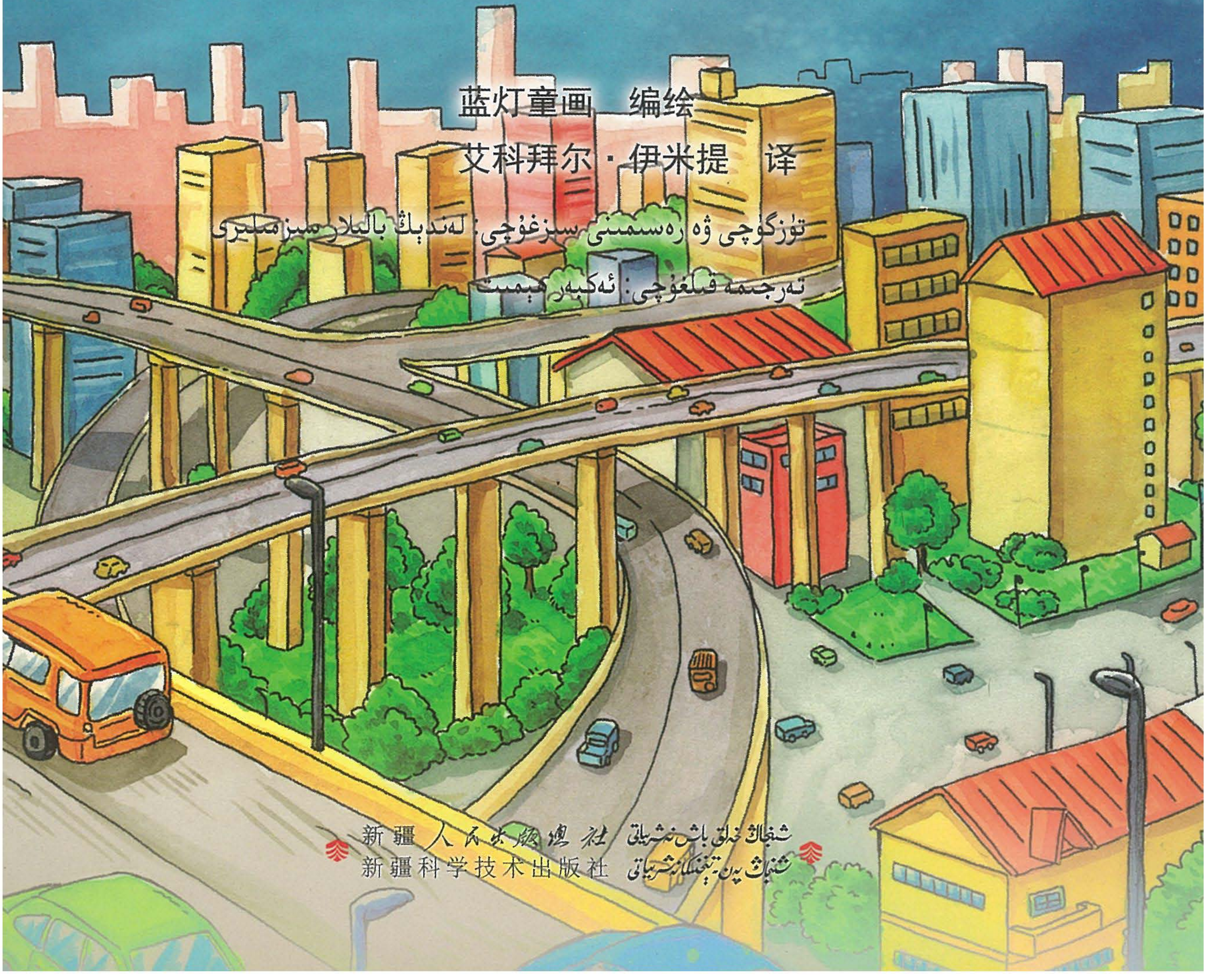

蓝灯童画　编绘

艾科拜尔·伊米提　译

تۈزگۈچى ۋە رەسىمنى سىزغۇچى: لەنديىڭ بالىلار سىزمىلىرى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئەكبەر ھېمىت

新疆人民出版总社　شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى

新疆科学技术出版社　شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى

www.uyghurkitap.com

身边的科学

ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم - پەن

城市中的小汽车

شەھەردىكى كىچىك ئاپتوموبىللار

蓝灯童画　编绘

艾科拜尔·伊米提　译

تۈزگۈچى ۋە رەسىمنى سىزغۇچى: لەندېڭ باللار سىزمىلىرى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئەكبەر ھېمىت

新疆人民出版总社　شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
新疆科学技术出版社　شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

城市中的小汽车：汉文、维吾尔文 / 蓝灯童画编绘；艾科拜尔·伊米提译. —乌鲁木齐：新疆科学技术出版社，2021.5
（身边的科学）
ISBN 978-7-5466-4881-1

Ⅰ.①城… Ⅱ.①蓝…②艾… Ⅲ.①汽车—儿童读物—汉、维 Ⅳ.①U469-49

中国版本图书馆CIP数据核字（2021）第088590号

选题策划 唐 辉
责任编辑 董兰芳 帕丽旦·艾尔肯
责任校对 高沙丽·努拉力别克 如克也·西里甫
封面设计 杨筱童 蓝灯童画 海米旦·赛达力木
制 版 新疆悦读出版服务公司

身边的科学
城市中的小汽车
（双语版）

出 版 新疆人民出版总社
新疆科学技术出版社
地 址 乌鲁木齐市延安路255号
邮 编 830049
电 话 （0991）2888243 2866319（fax）
经 销 新疆新华书店
印 刷 新疆新华华龙印务有限责任公司
版 次 2021年5月第1版
印 次 2021年5月第1次印刷
开 本 787 mm×1 092 mm 1/16
印 张 3
字 数 50千字
定 价 20.00元

版权所有，侵权必究
如有印装质量问题，请与本社发行部联系调换

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

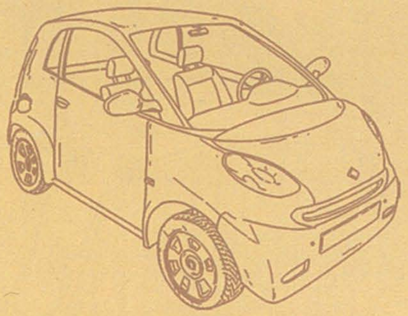

在繁忙的城市道路上，
在蔚蓝的天空中，
在辽阔的大海上，
我们每天都能看到各式各样的交通工具，
它们忙忙碌碌，来来去去，
各自有各自的职责，
那每一种交通工具到底能做什么呢？
又给我们的生活带来什么样的改变呢？
来，跟随我们一起去探索交通工具的世界吧！

بىز ھەركۈنى شەھەرنىڭ ئاۋات يوللى-
رىدا، كۆپكۆك ئاسماندا، بىپايان دەريا -
دېڭىزلاردا ھەرخىل قاتناش ۋاستىلىرىنى
كۆرۈپ تۇرىمىز، ئۇلار ناھايىتى ئالدىراش
بولۇپ، كېلىپ - كېتىپ تۇرىدۇ، ھەرقاي-
سىسىنىڭ ئۆز مەسئۇلىيىتى بولىدۇ، ئۇن-
داقتا بۇ قاتناش ۋاستىلىرى زادى نېمى-
لەرنى قىلىدۇ؟ ئۇلار تۇرمۇشىمىزغا قانداق
ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ؟ قېنى كې-
لىڭ، بىز بىرلىكتە قاتناش ۋاستىلىرى
دۇنياسىدا ئىزدىنەيلى.

嘀嘀嘀！小汽车出发啦！

马路上总是那么拥挤，各种各样的小汽车在马路上跑来跑去。

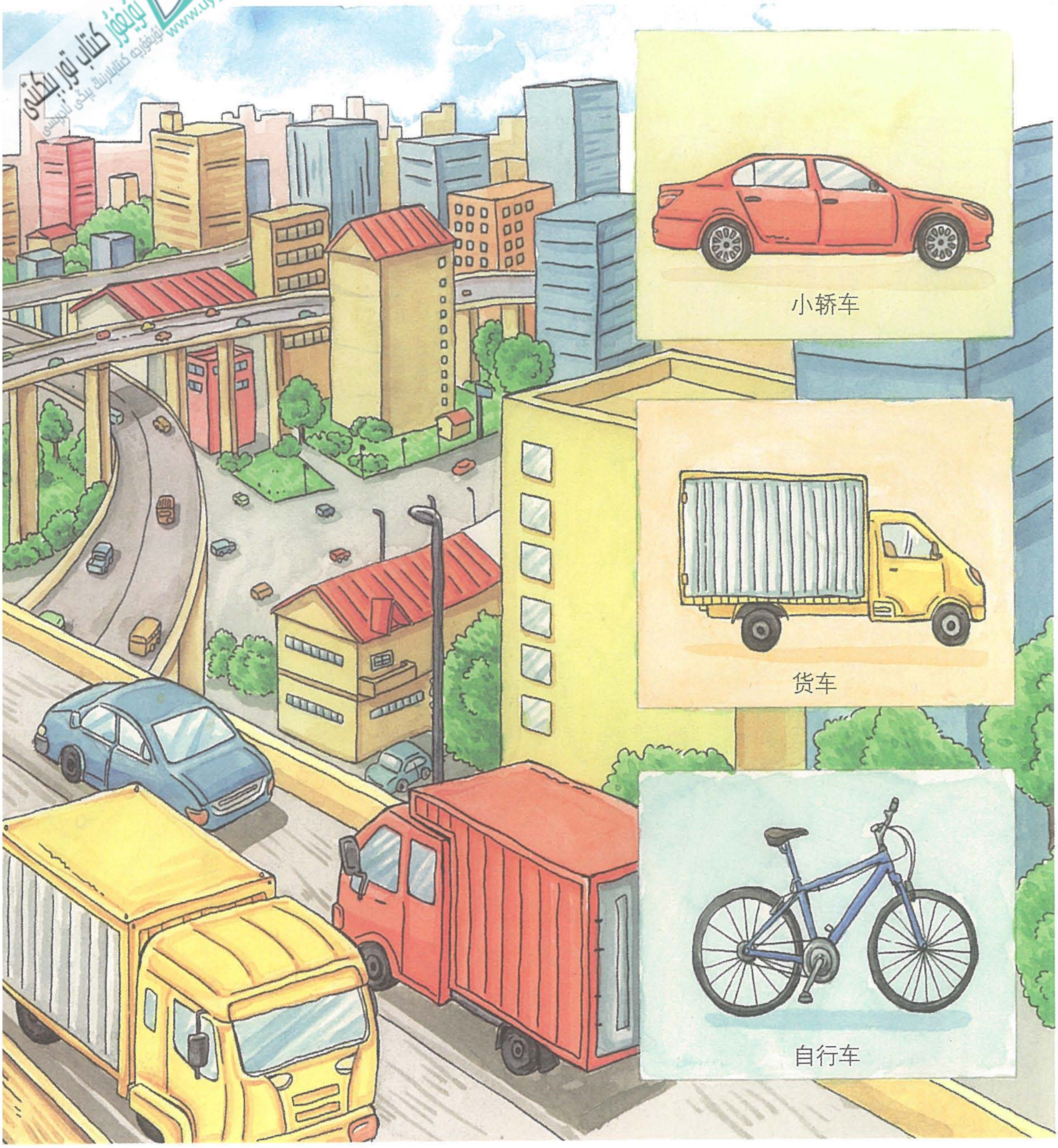

小轿车、敞篷车、货车、公交车、自行车……

多种多样的车辆构成了我们的交通系统，让我们的出行更加方便快捷。

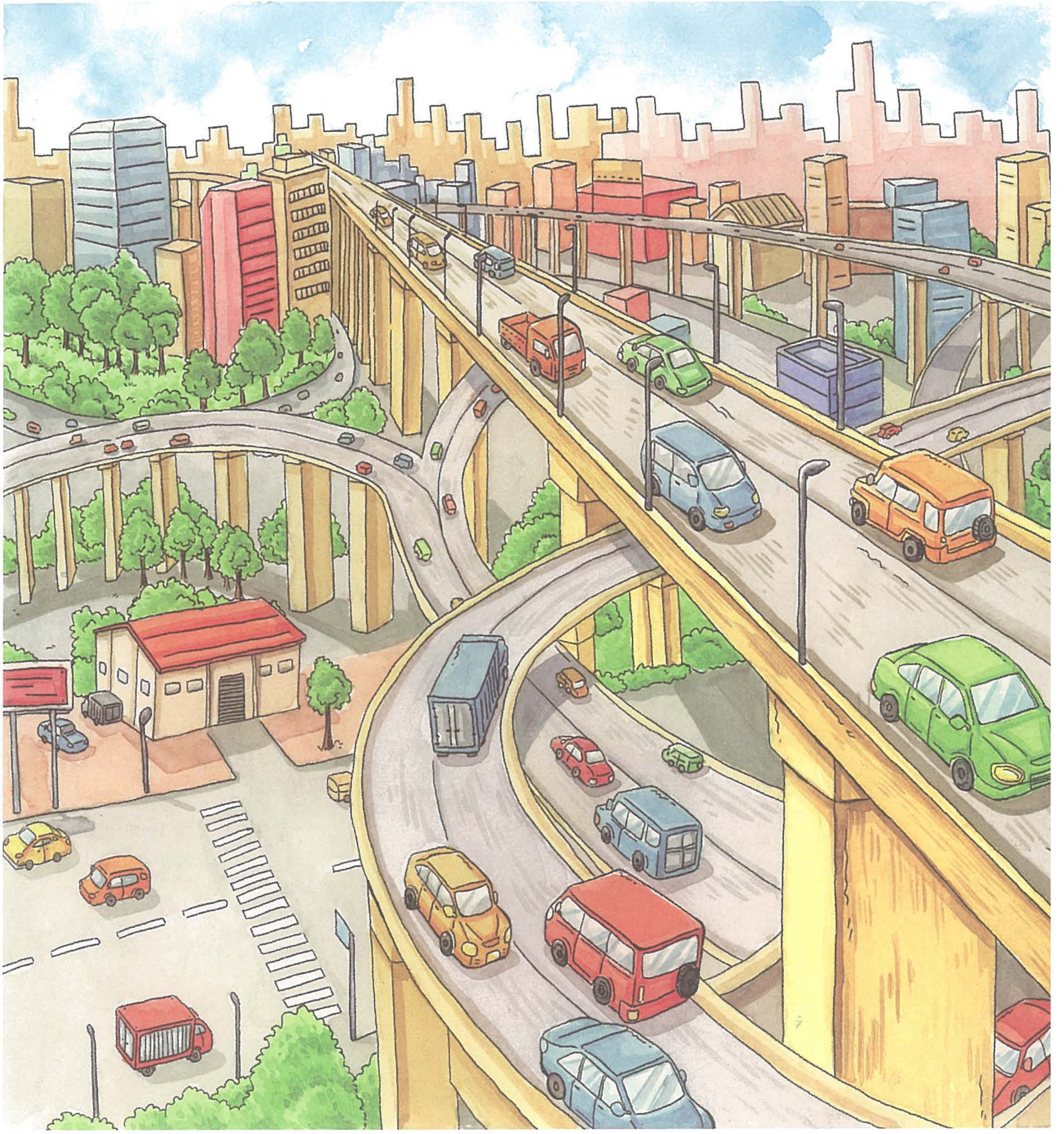

پاپ، پاپ، پاپ! كىچىك ئاپتوموبىللار يولغا چىقتى!

يول ھەمىشە بىسىق ئىدى، ھەر خىل ئاپتوموبىللار يولدا ئالدىراش ئۆتۈشۈپ تۇراتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

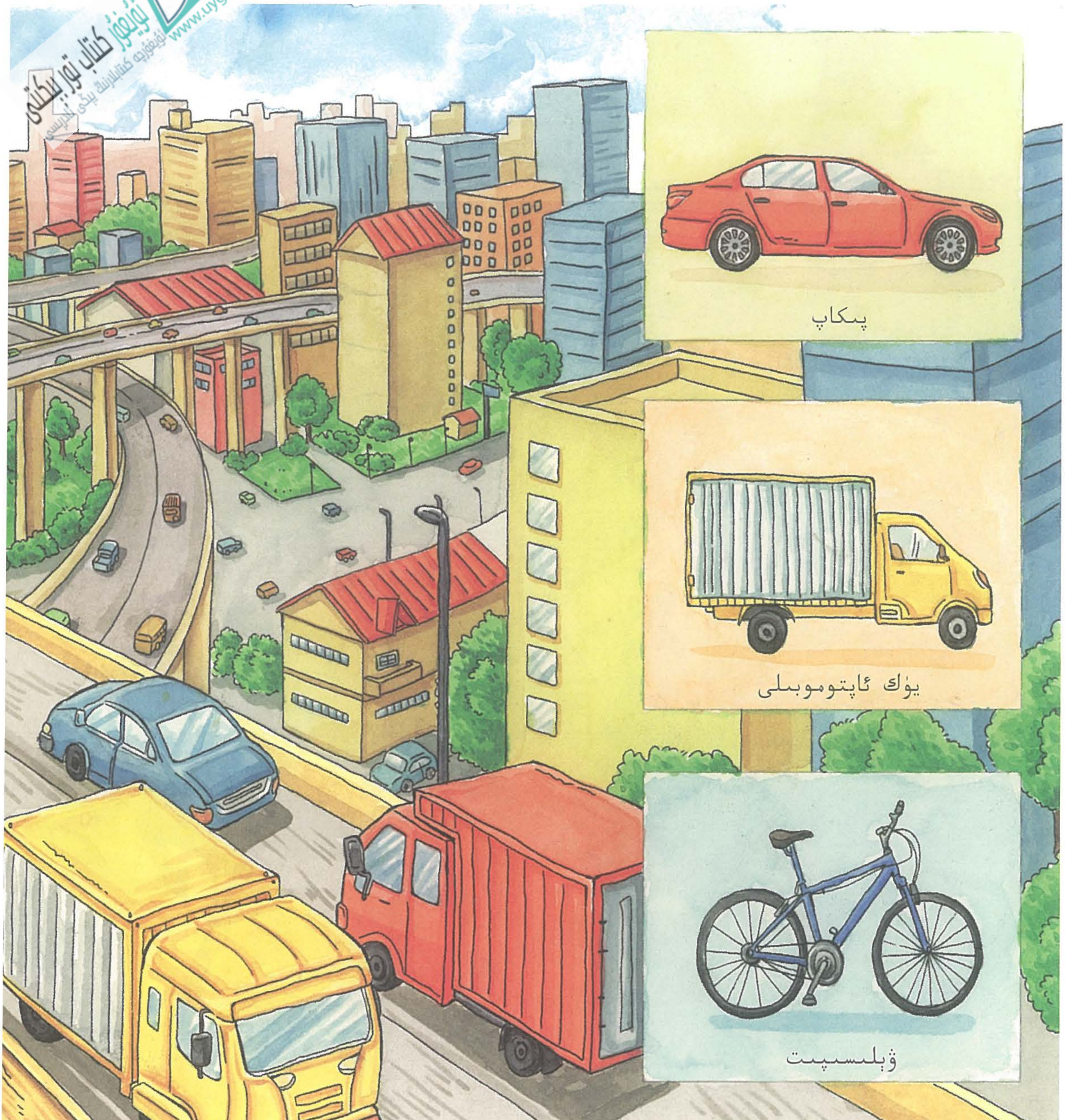

پىكاپ، ئۈستى ئوچۇق ئاپتوموبىل، يۈك ئاپتوموبىلى، كوچا ئاپتوبۇسى، ۋېلسىپىت ...
ھەرخىل ئاپتوموبىللار قاتناش سىستېمىمىزنى بەرپا قىلىپ، سەپىرىمىزنى تېخىمۇ قولايلاشتۇردى ۋە تېزلەشتۈردى.

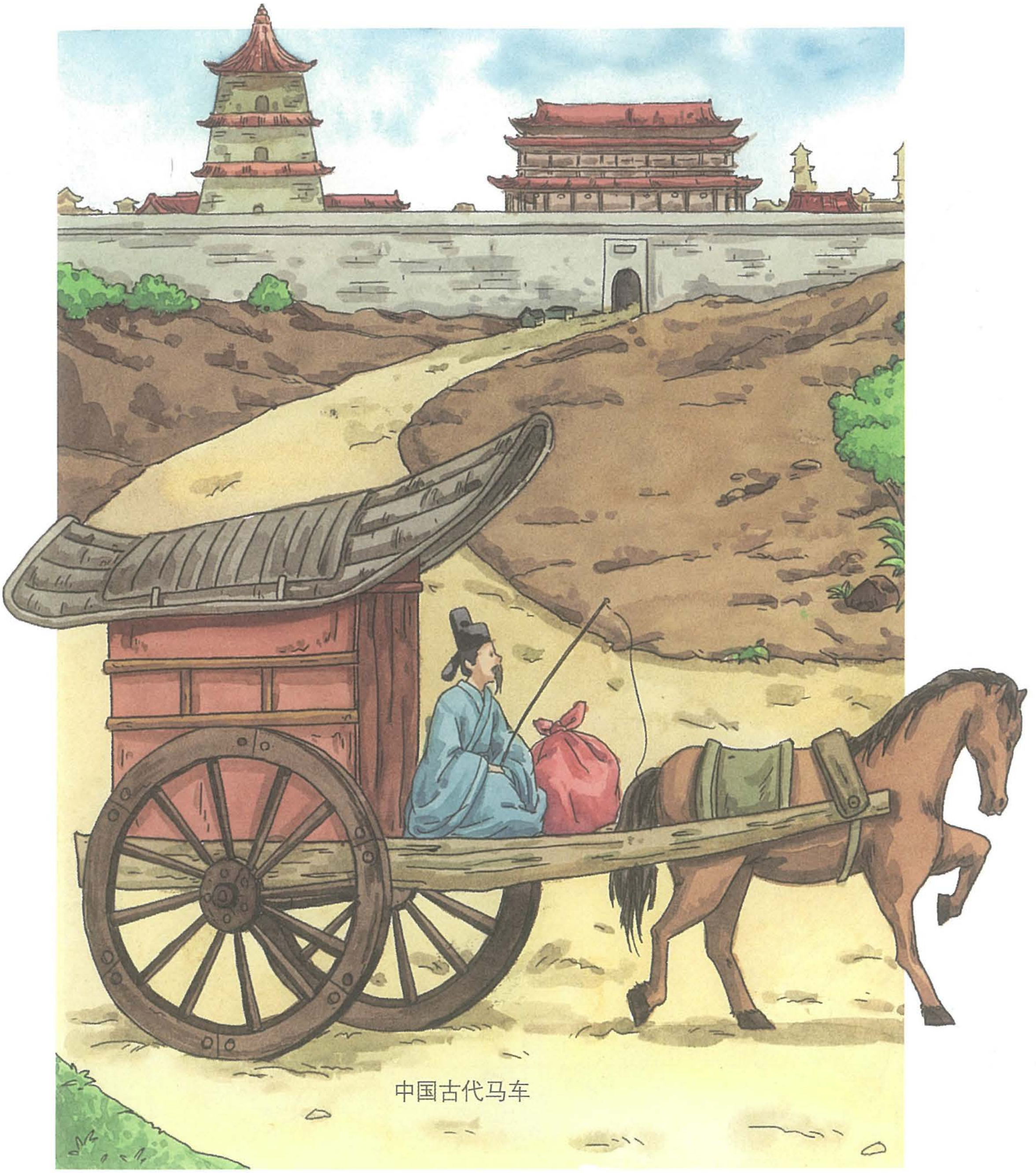

中国古代马车

那小汽车是怎么来的呢？

从前人们出远门的时候，没有小汽车可以坐，要步行或者乘坐马车，翻山越岭走很多天。

www.uyghurkitap.com

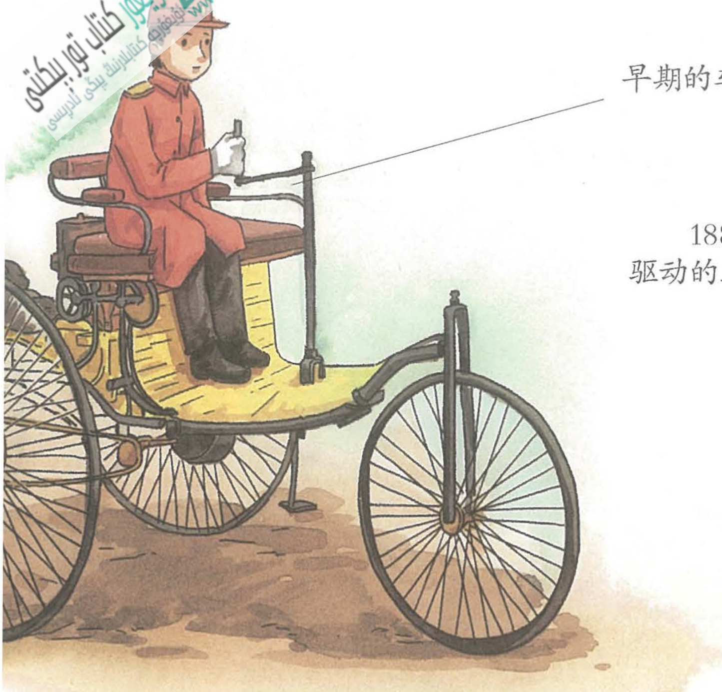

早期的车型，发动机必须靠手摇柄启动。

1885 年，卡尔·本茨发明了由内燃机驱动的三轮汽车——奔驰专利 1 号。

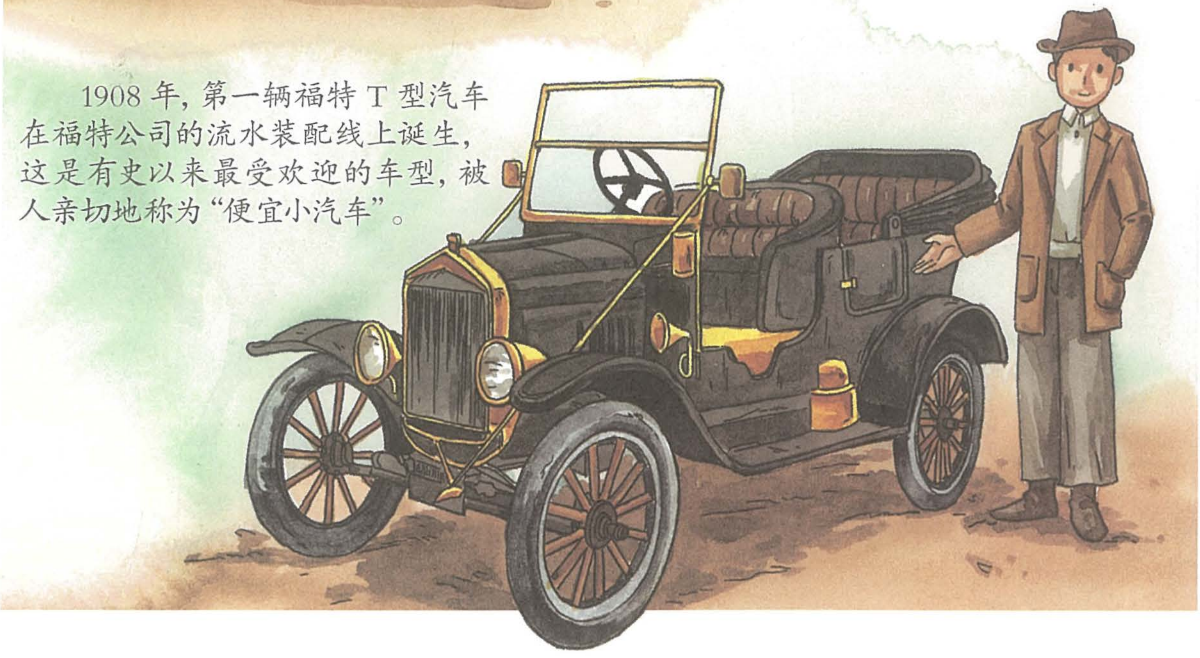

1908 年，第一辆福特 T 型汽车在福特公司的流水装配线上诞生，这是有史以来最受欢迎的车型，被人亲切地称为“便宜小汽车”。

19 世纪后半叶，汽油发动机问世之后，早期的小汽车也被发明出来了。

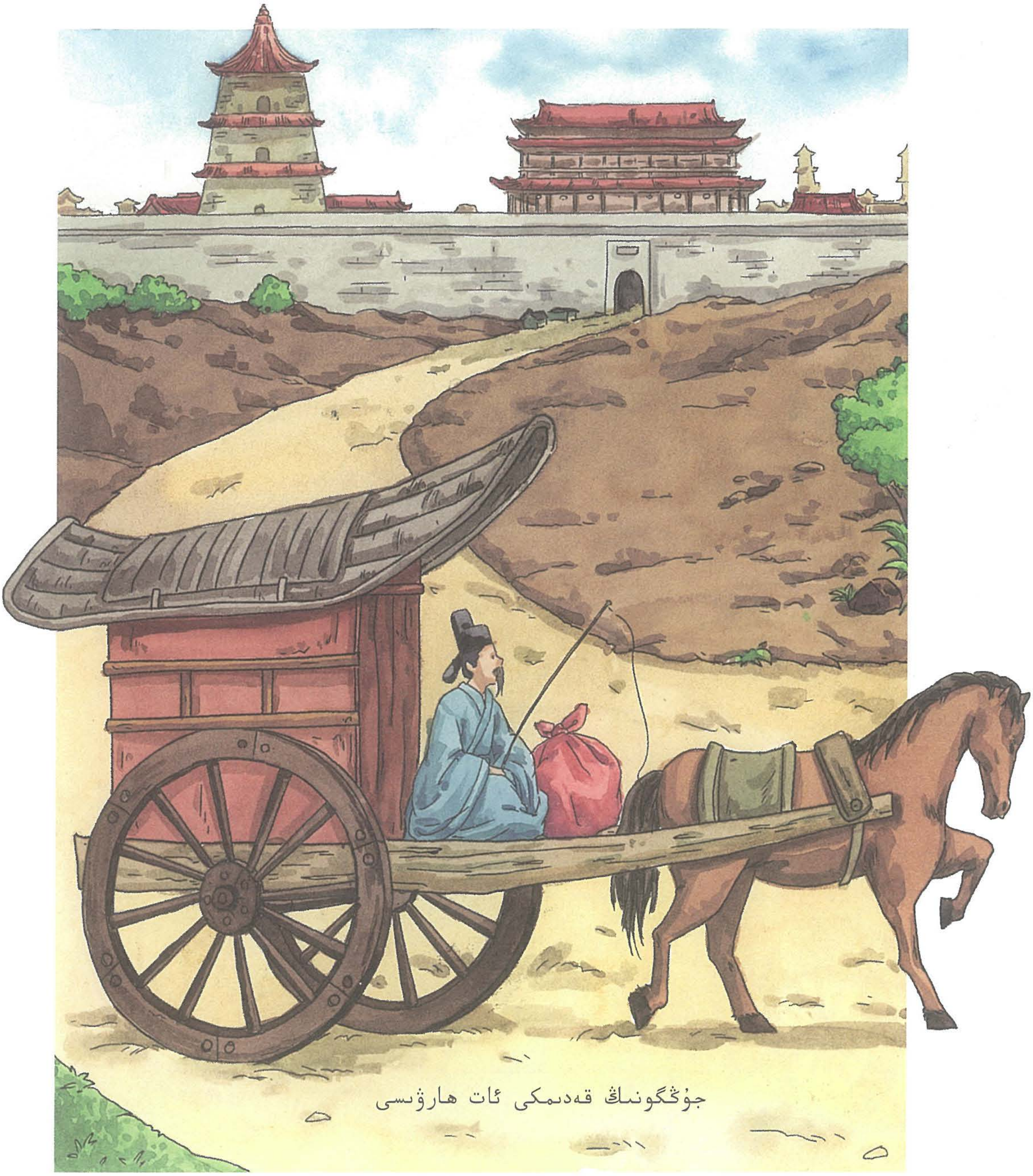

جوڭگونىڭ قەدىمكى ئات هارۋىسى

ئۇنداقتا ئاپتوموبىل قانداق بارلىققا كەلگەن؟

قەدىمدە كىشىلەر يىراققا سەپەرگە چىققاندا، هەيدەيدىغان ئاپتوموبىل بولمىغاچقا، پىيادە ياكى ئات هارۋىسىغا ئولتۇرۇپ، تاغ ـ داۋانلاردىن ئېشىپ، نەچچە كۈنلەپ يول يۈرەتتى.

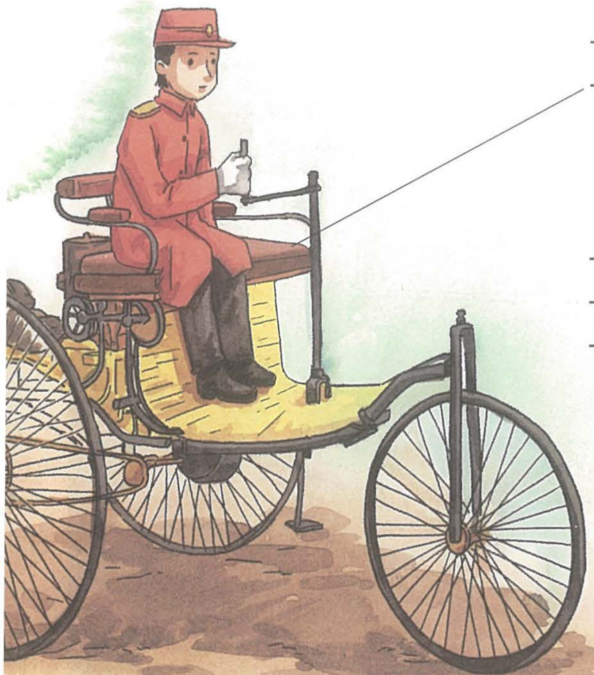

دەسلەپكى ئاپتوموبىل تىپىدا موتور جەز-
مەن قول بىلەن ئايلاندۇرۇلىدىغان ئوت ئالدۇ-
رۇش دەستىسى ئارقىلىق قوزغىتىلاتتى.

1885 - يىلى كارل بېنز ئىچىدىن يان-
دىغان دېۋىگاتېل ئارقىلىق ھەرىكەتلەندۈرۈل-
دىغان ئۈچ چاقلىق ئاپتوموبىل — بېنز پا-
تېنت ھوقۇقى 1 - نومۇرنى كەشىپ قىلدى.

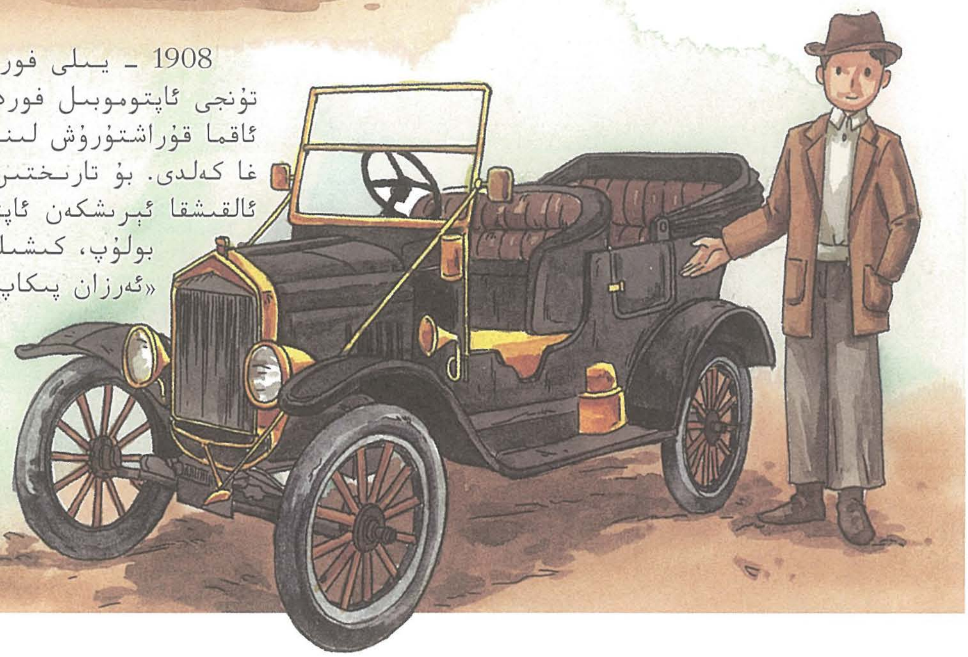

1908 - يىلى فورد T تىپلىق
تۈنجى ئاپتوموبىل فورد شىركىتىنىڭ
ئاقما قۇراشتۇرۇش لىنىيەسىدە دۇنيا-
غا كەلدى. بۇ تارىختىن بۇيانقى ئەڭ
ئالقىشقا ئېرىشكەن ئاپتوموبىل تىپى
بولۇپ، كىشىلەر تەرىپىدىن
«ئەرزان پىكاپ» دەپ ئاتالدى.

19 - ئەسىرنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا، بېنزىن ئارقىلىق ھەرىكەتلىنىدىغان موتور بار-
لىققا كەلگەندىن كېيىن، دەسلەپكى كىچىك ئاپتوموبىلمۇ كەشىپ قىلىندى.

www.uyghurkitap.com

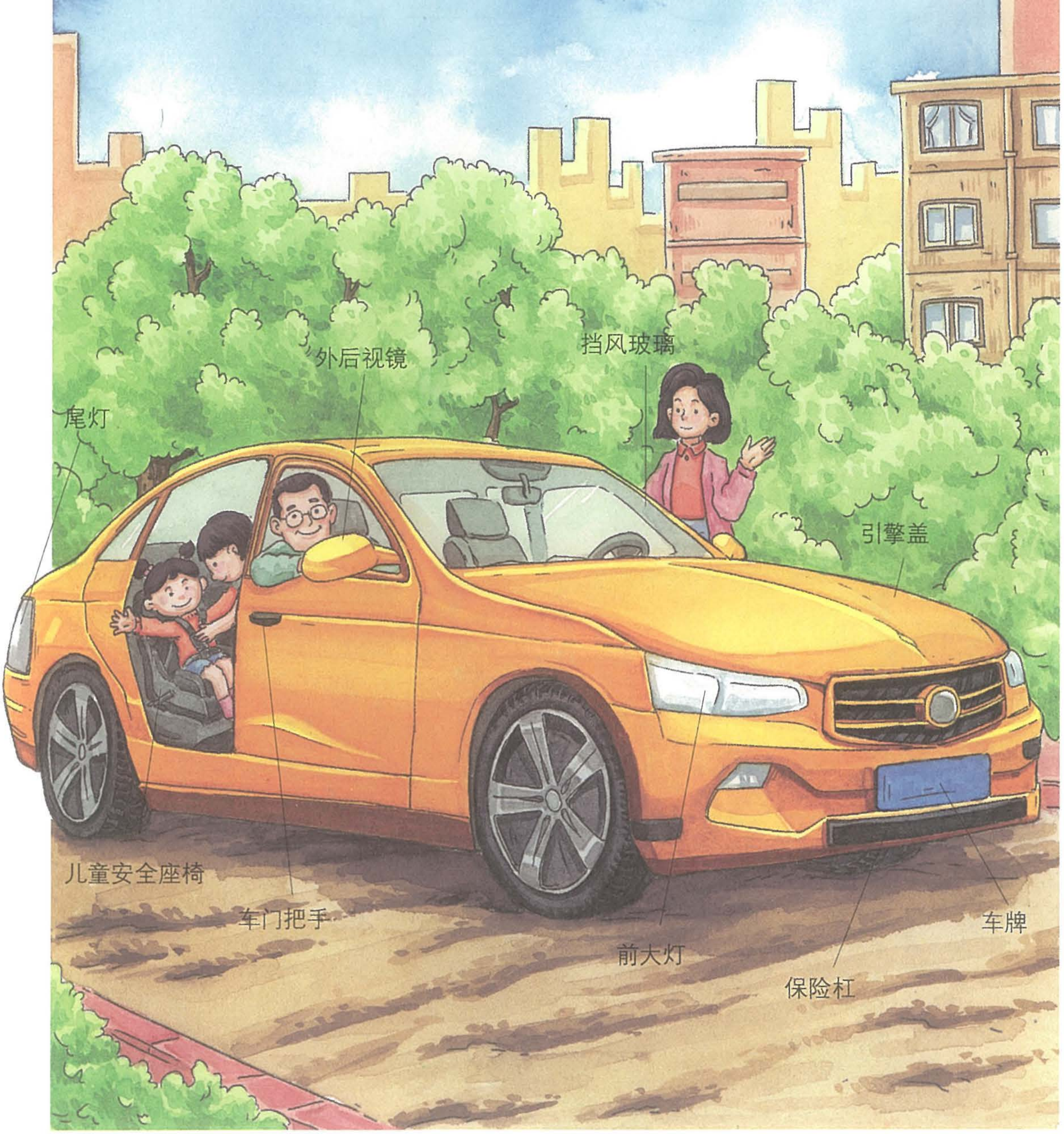

随着科技的发展，小汽车也在不断改进，汽车的功能越来越强大，配置也更精良，跟从前的汽车相比，也更安全和易于驾驶。

看！这是现在最常见的家用小轿车。

www.uyghurkitap.com

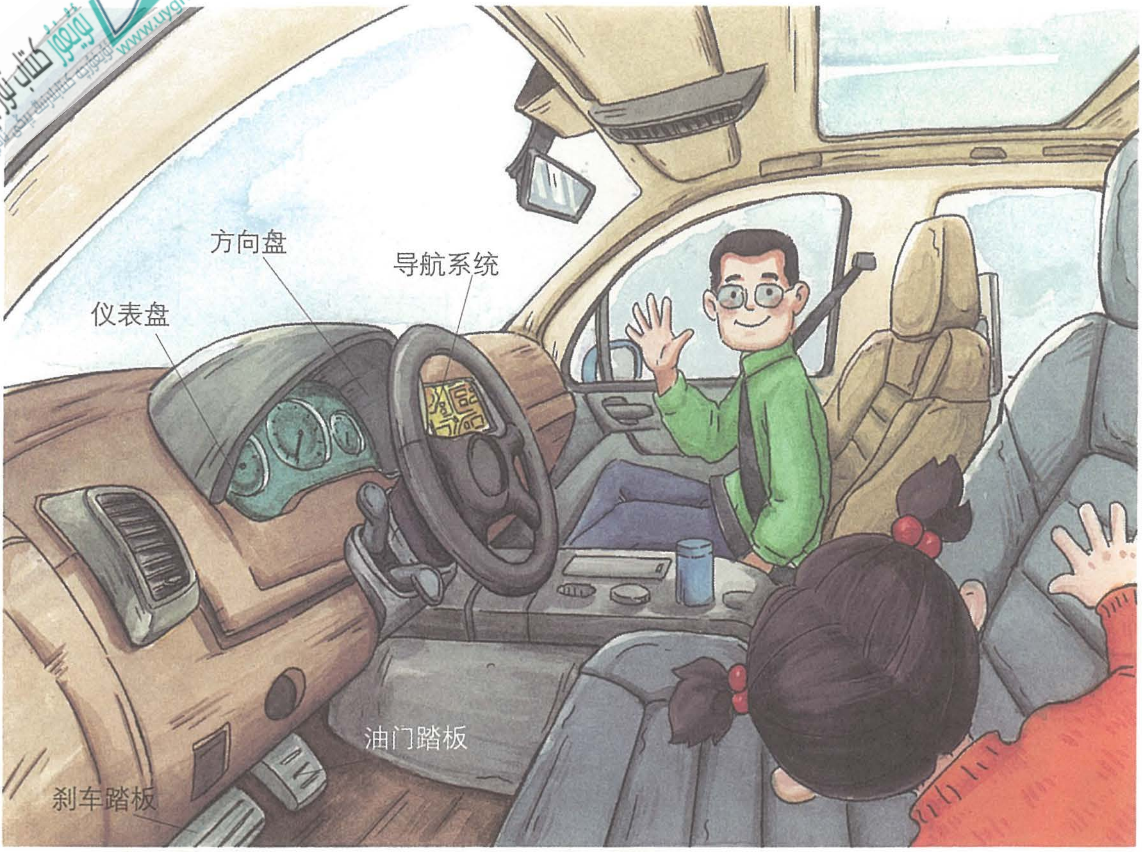

汽车里面是什么样子的?

方向盘决定汽车行进的方向，仪表盘可以帮助驾驶员确认汽车的基本状况。踩下脚下的刹车踏板或油门踏板，驾驶员能停下或加速行进中的汽车。

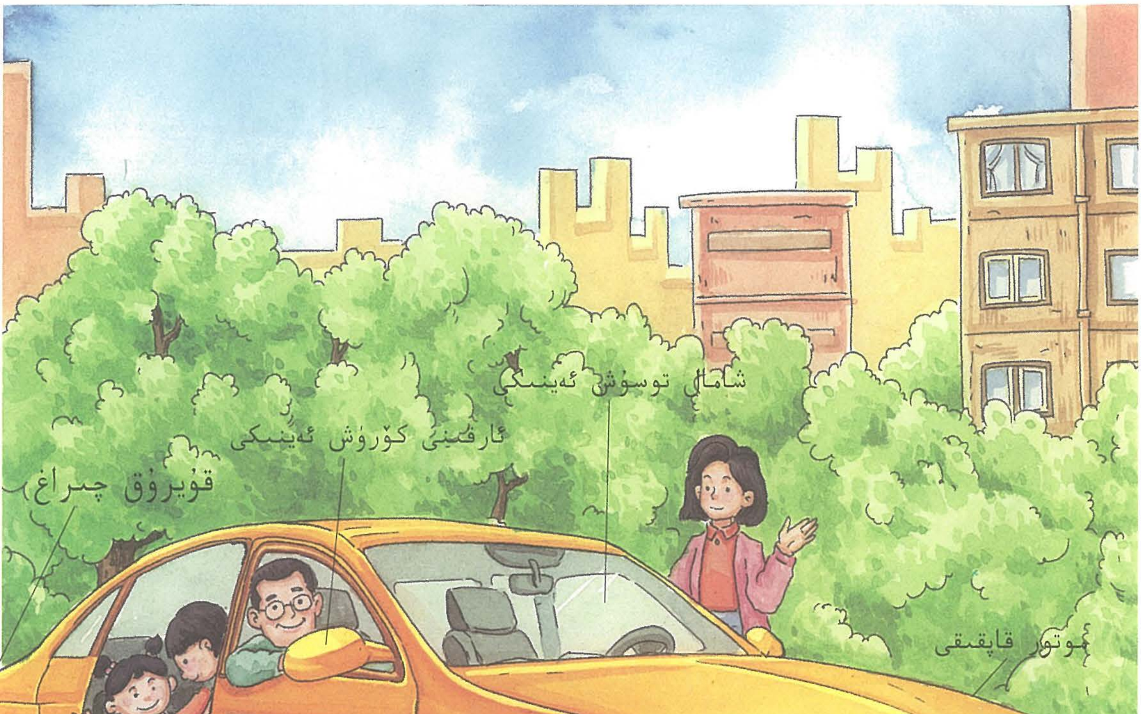

پەن ـ تېخنىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، كىچىك ئاپتوموبىللارمۇ ئۈزلۈكسىز يېڭىلىنىپ، ئىقتىدارىمۇ بارغانسېرى كۈچىيىپ، سەپلىمىلىرى ياخشىلىنىپ، ئىلگىرىكى ئاپتوموبىل بىلەن سېلىشتۇرغاندا تېخىمۇ بىخەتەر ۋە ھەيدەشكە قولايلاشتۇرۇلدى.

قاراڭ! مانا بۇ ھازىر ھەممىلا يەردە ئۇچراتقىلى بولىدىغان ئائىلە پىكاپى.

www.uyghurkitap.com

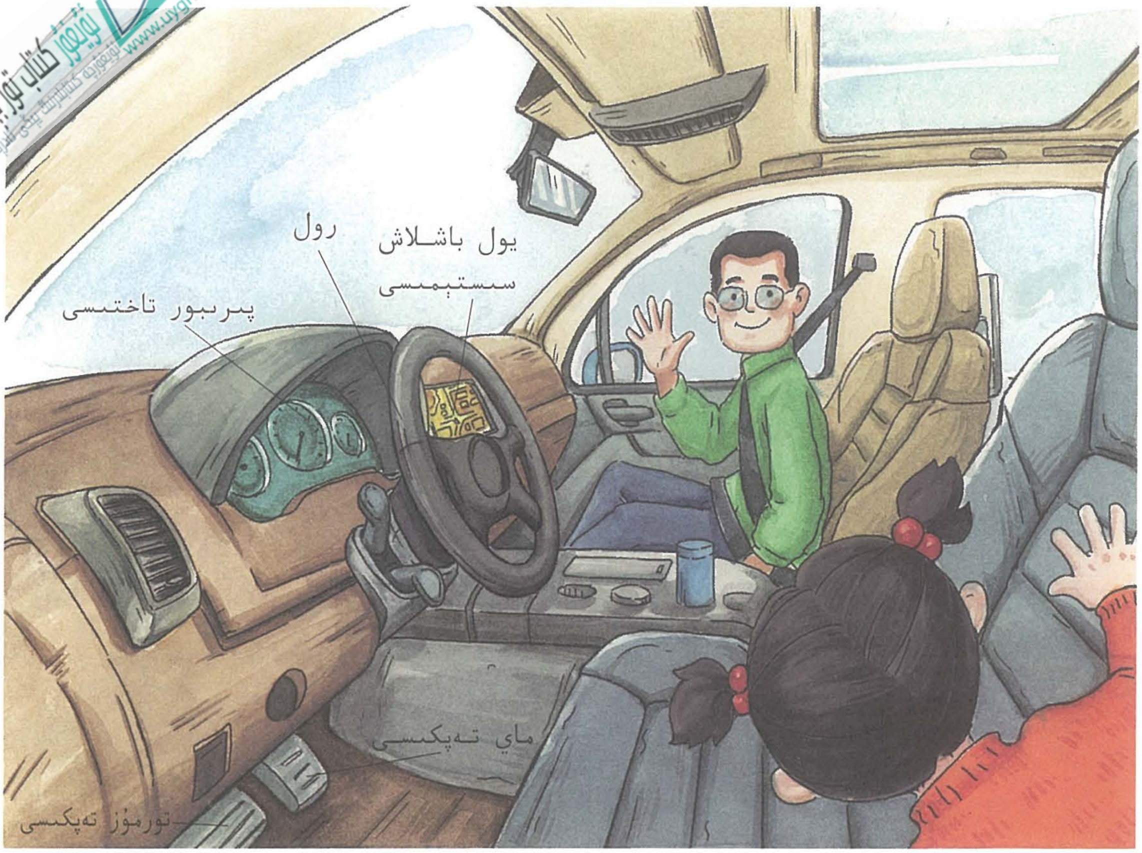

ئاپتوموبىلنىڭ ئىچى قانداق ھالەتتە بولىدۇ؟

رول — ئاپتوموبىلنىڭ يۈرۈش يۆنىلىشىنى بەلگىلەيدۇ، پىرىبور تاختىسى شوپۇرلارنىڭ ئاپتوموبىلنىڭ ئاساسىي ئەھۋالىنى بىكىتىشگە ياردەم بېرىدۇ. شوپۇر پۇتىنىڭ ئاستىدىكى تورمۇز تەپكىسى ياكى ماي تەپكىسىنى دەسسەش ئارقىلىق، يۈرۈۋاتقان ئاپتوموبىلنى توختىتالايدۇ ياكى ئاپتوموبىلنىڭ سۈرئىتىنى ئاشۇرالايدۇ.

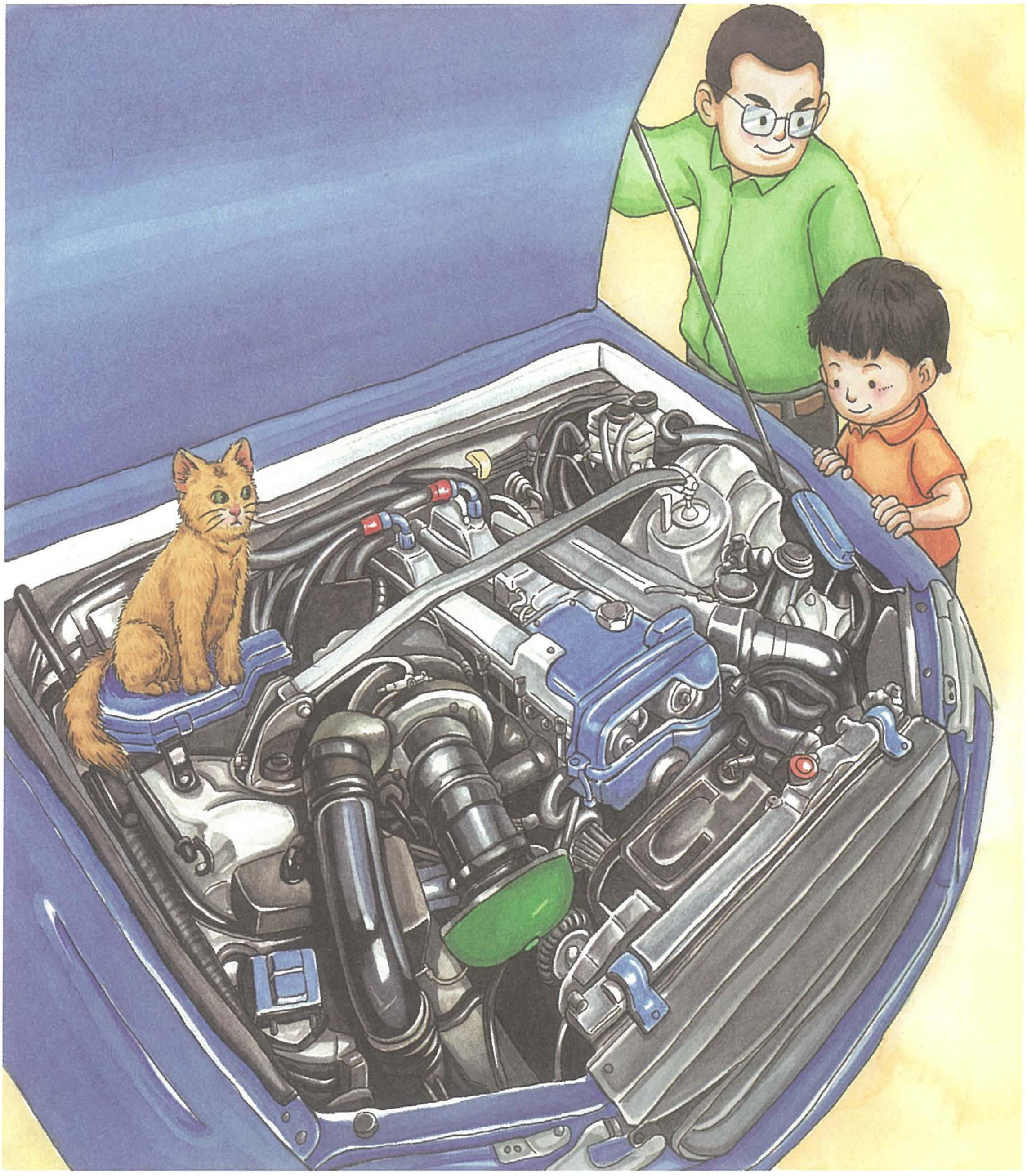

轰轰轰轰，发动小汽车之后，小汽车发出了低沉的声音，整个车身都在轻微地抖动，是什么在响？

打开小汽车的引擎盖，我们来看一看。

www.uyghurkitap.com

①进气门开启，燃料和空气一起进入气缸。

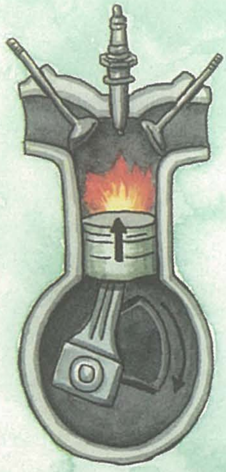

②火花塞打出电火花，点燃燃料和空气的混合物，发生小爆炸。

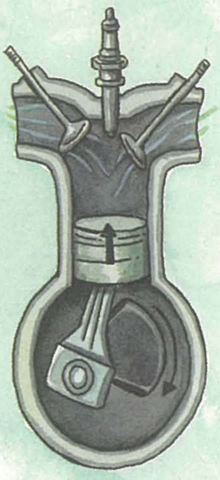

③爆炸推动活塞向下运动，带动曲轴旋转，将动力传至车轮。

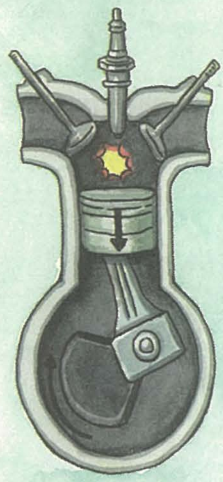

④活塞向上运动，排气门打开，排出废气。

小汽车的核心是发动机，它藏在汽车的引擎盖下面。小汽车能行驶在路上，全靠它帮忙。

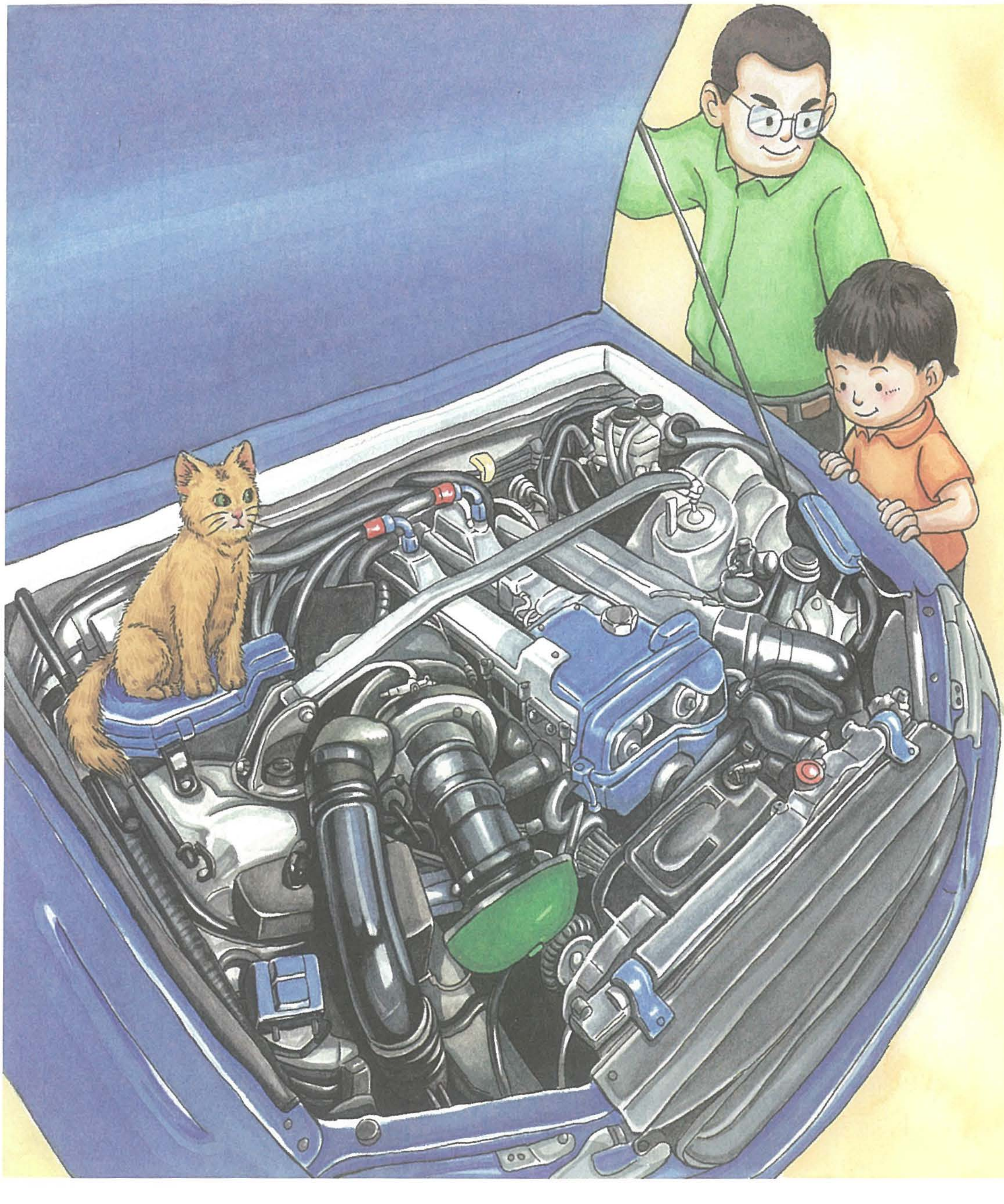

گۈر گۈر گۈر، ئاپتوموبىل قوزغىتىلغاندىن كېيىن، تۆۋەن ئاۋاز چىقىرىپ، پۈتكۈل ئاپتوموبىل گەۋدىسى يېنىك تىترەيدۇ، بۇ ئاۋاز نەدىن كەلگەن؟

ئاپتوموبىلنىڭ موتور قاپقىقىنى ئېچىپ كۆرۈپ باقايلى.

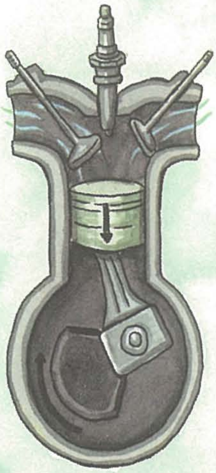

① ھاۋا كىرىش ئېغىزى ئېچىلغاندىن كېيىن، يېقىلغۇ بىلەن ھاۋا تەڭلا سىلىندىرغا كىرىدۇ.

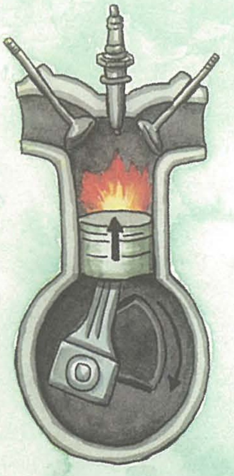

② سۋېچ ئېلېكتىر ئۇچقۇنى چىقىرىپ، يېقىلغۇ بىلەن ھاۋانىڭ ئارىلاشمىسىنى تۇتاشتۇرۇپ، كىچىك پارتلاشنى ھاسىل قىلىدۇ.

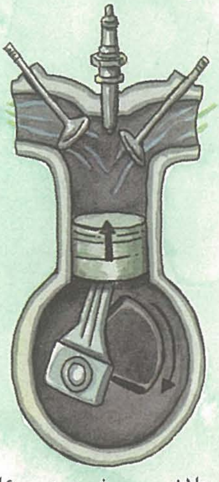

③ پارتلاش پورشېننى ئاستىغا ئىتتىرىپ ھەرىكەتلەندۈرۈپ، جەينەكلىك ئوقنىڭ ئايلىنىشىغا تۈرتكە بولۇپ، ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچنى چاققا يەتكۈزۈپ بېرىدۇ.

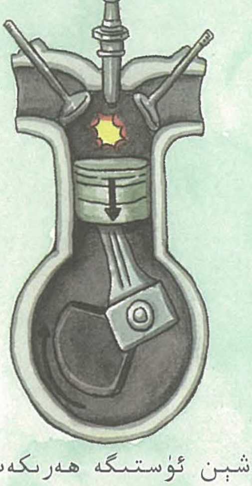

④ پورشېن ئۈستىگە ھەرىكەت قىلغاندا، گاز چىقىرىش ئېغىزى ئېچىلىپ، كېرەكسىز گازلارنى چىقىرىۋېتىدۇ.

كىچىك ئاپتوموبىلنىڭ يادروسى موتور بولۇپ، ئۇ ئاپتوموبىلنىڭ موتور قاپقىقىنىڭ ئاستىغا يوشۇرۇنغان. كىچىك ئاپتوموبىلنىڭ يولدا يۈرۈشى موتورنىڭ كۈچىدىن كېلىدۇ.

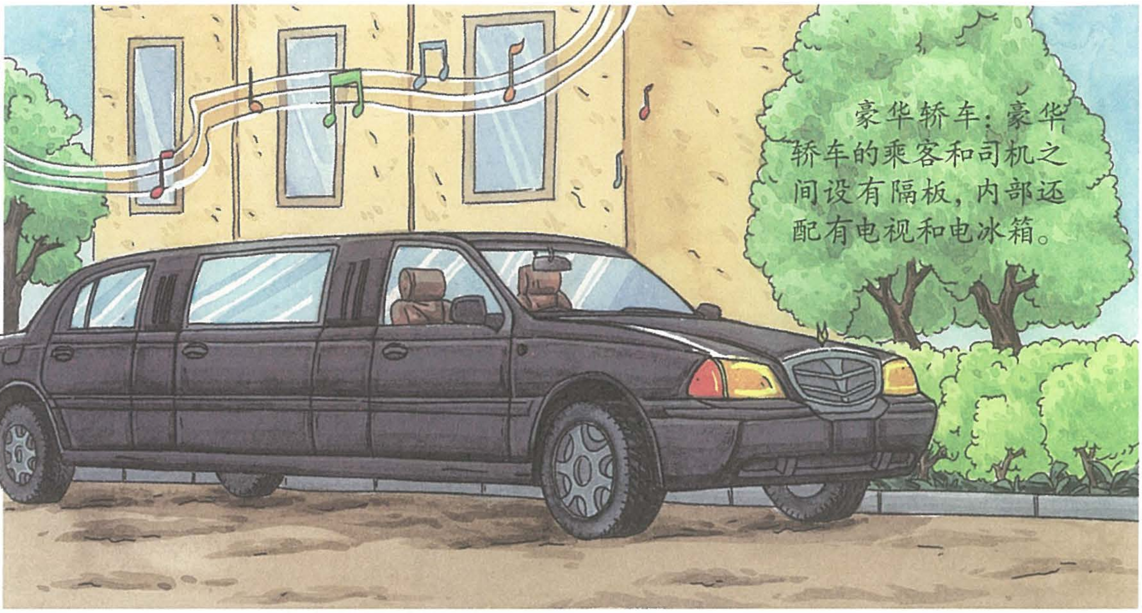

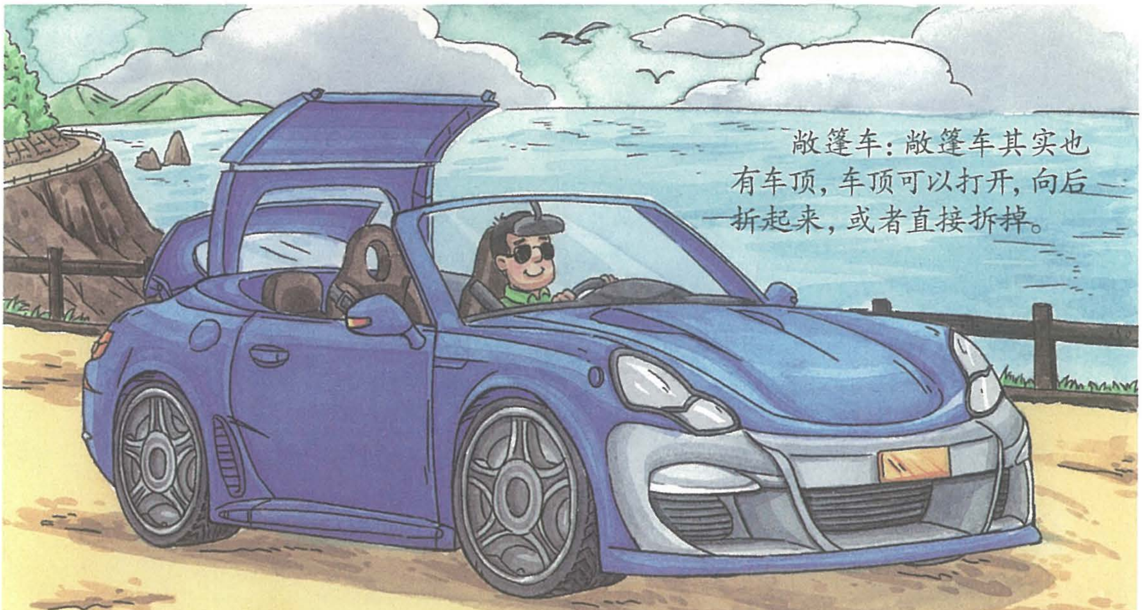

公路上开来了一辆长长的小汽车，像是把普通小汽车拉长了一截，这是豪华加长轿车；还有一辆是敞篷车，就像普通的小汽车去掉了车顶。

www.uyghurkitap.com

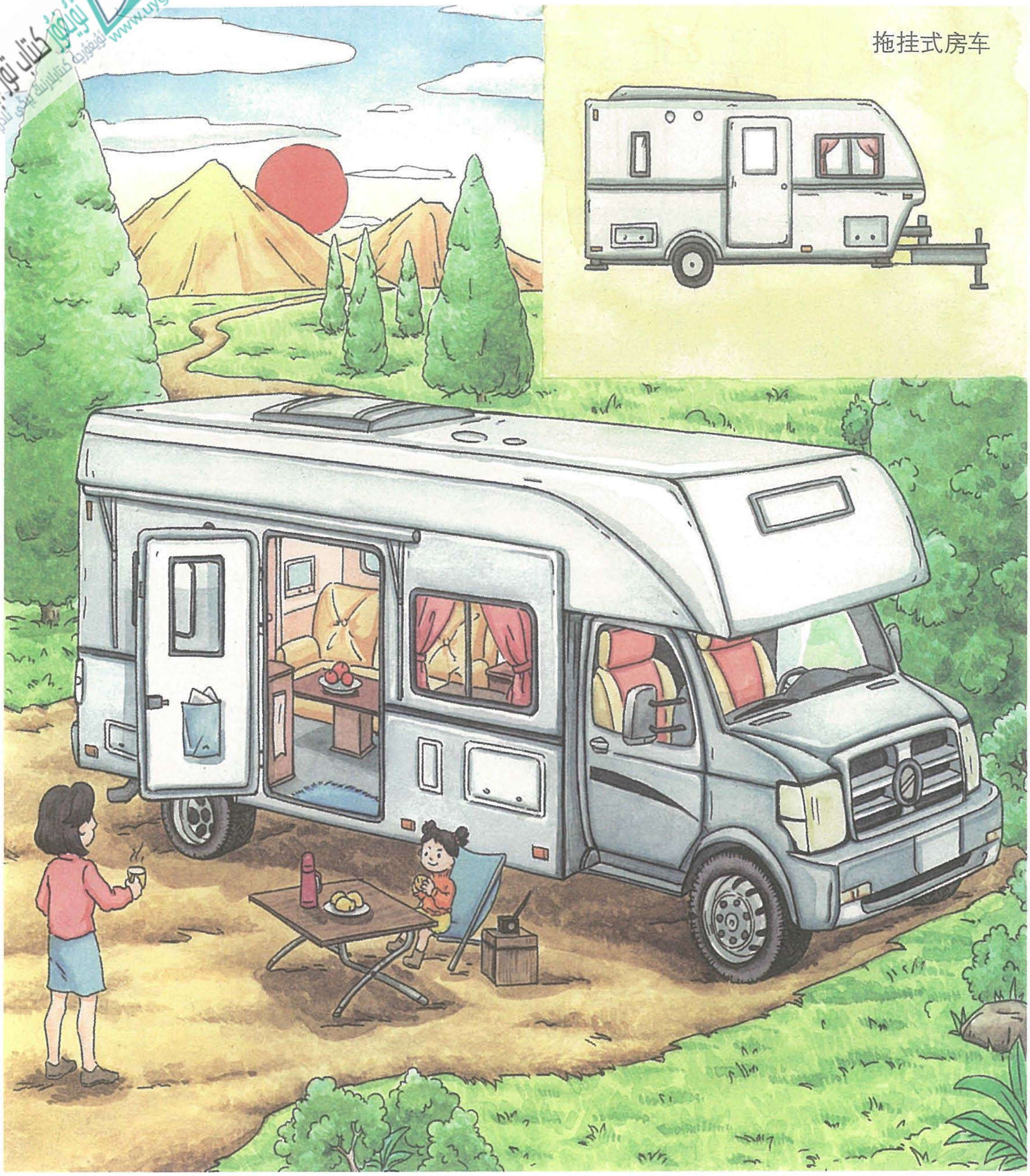

房车就像一个带轮子的移动小房间，车里有各种家具，还有小厨房，住起来可舒服啦。开着房车，人们可以选择走到哪里就住到哪里。

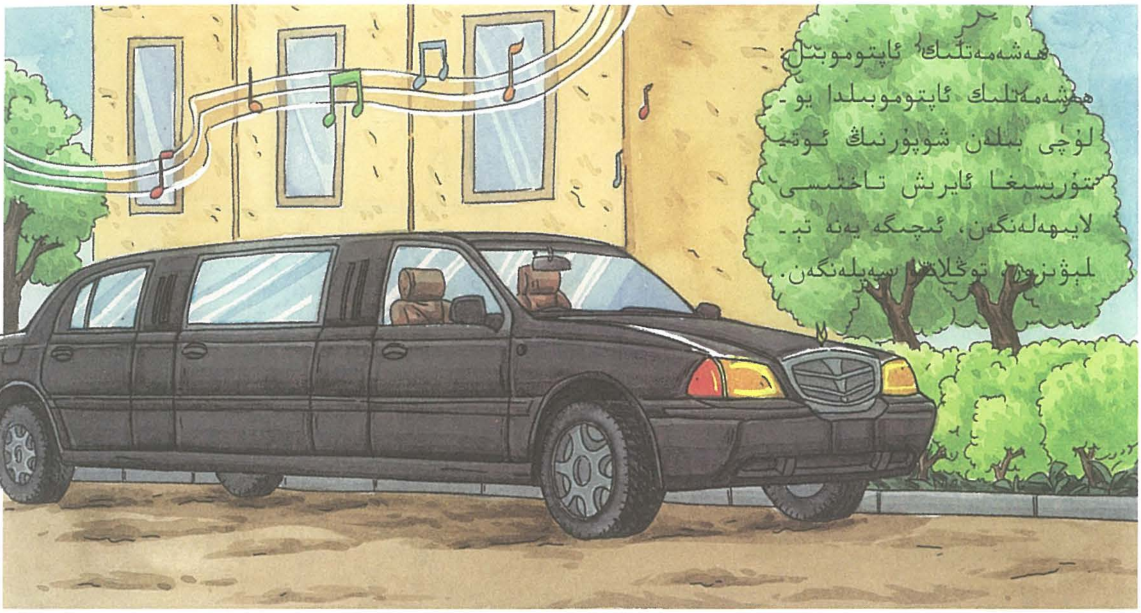

تاشيولدا بىر ئۇزۇن ئاپتوموبىل كېلىۋاتاتتى، ئۇ خۇددى ئادەتتىكى ئاپتوموبىلنى ئۇزارتقاندەك كۆرۈنەتتى، بۇ ھەشەمەتلىك ئۇزۇن ئاپتوموبىل ئىدى؛ يەنە بىرى ئۈستى ئوچۇق ئاپتوموبىل بولۇپ، ئادەتتىكى ئاپتوموبىلنىڭ تورۇسىنى (ئۈستى قىسمىنى) ئېلىۋەتكەنگە ئوخشايتتى.

www.uyghurkitap.com

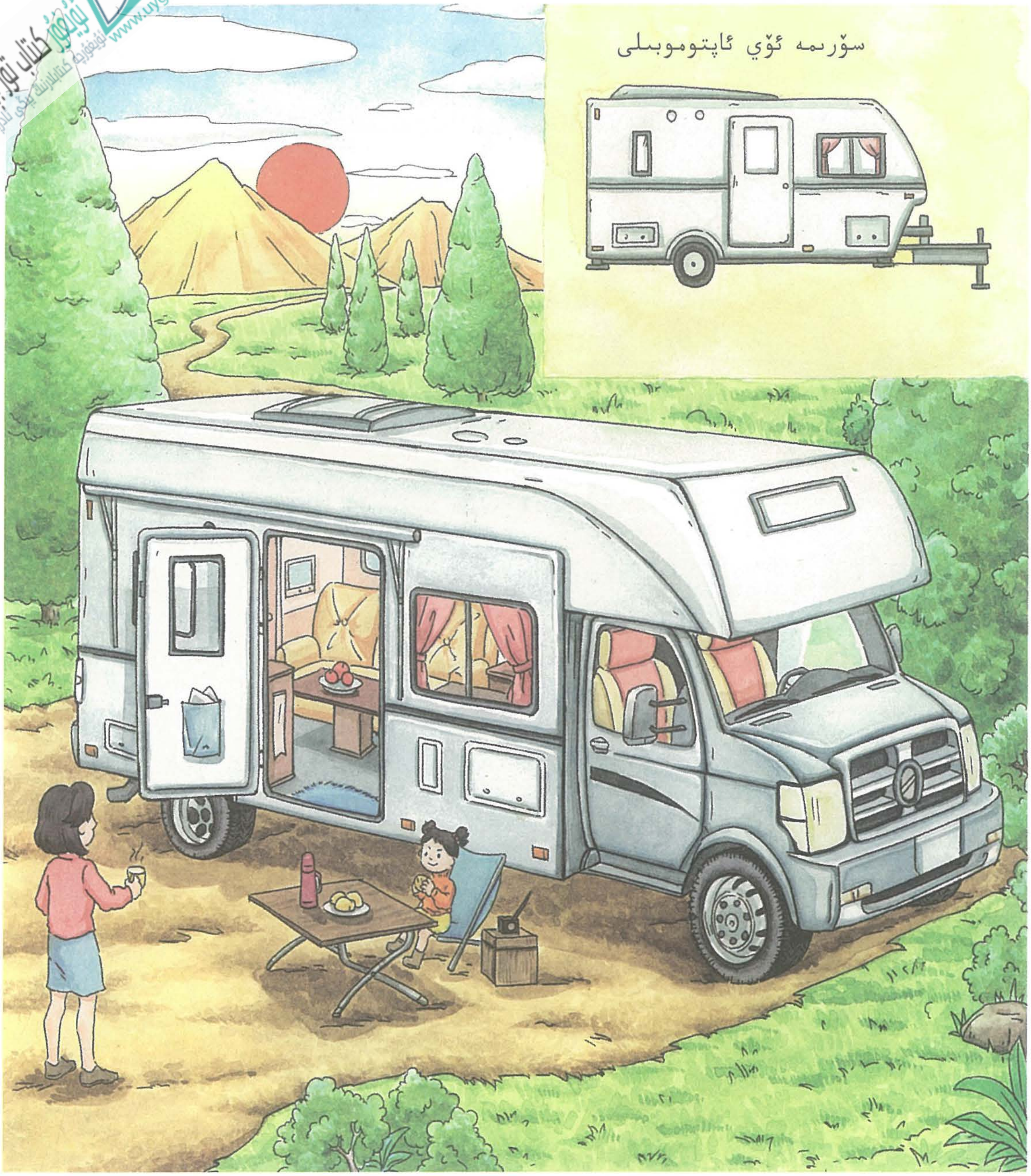

ئۆي ئاپتوموبىلى خۇددى چاقلىق ھەرىكەتچان كىچىك ئۆيگە ئوخشايدۇ، ئاپتوموبىل ئىچىدە ھەرخىل ئائىلە سايمانلىرى، يەنە كىچىك ئاشخانا بولۇپ، تۇرسا ناھايىتى راھەت ھېس قىلىدۇ. كىشىلەر ئۆي ئاپتوموبىلىنى ھەيدەپ، قەيەرگە بارسا شۇ يەردە كەچلەپ قونۇشنى تاللىسا بولۇۋېرىدۇ.

能在崎岖不平的地面行驶的，是经过特殊改装的越野车。

越野车是四轮驱动汽车，动力强劲，所有的轮子都能被发动机驱动，就算其中一两个轮子打滑，其他轮子仍然可以带动汽车前进。

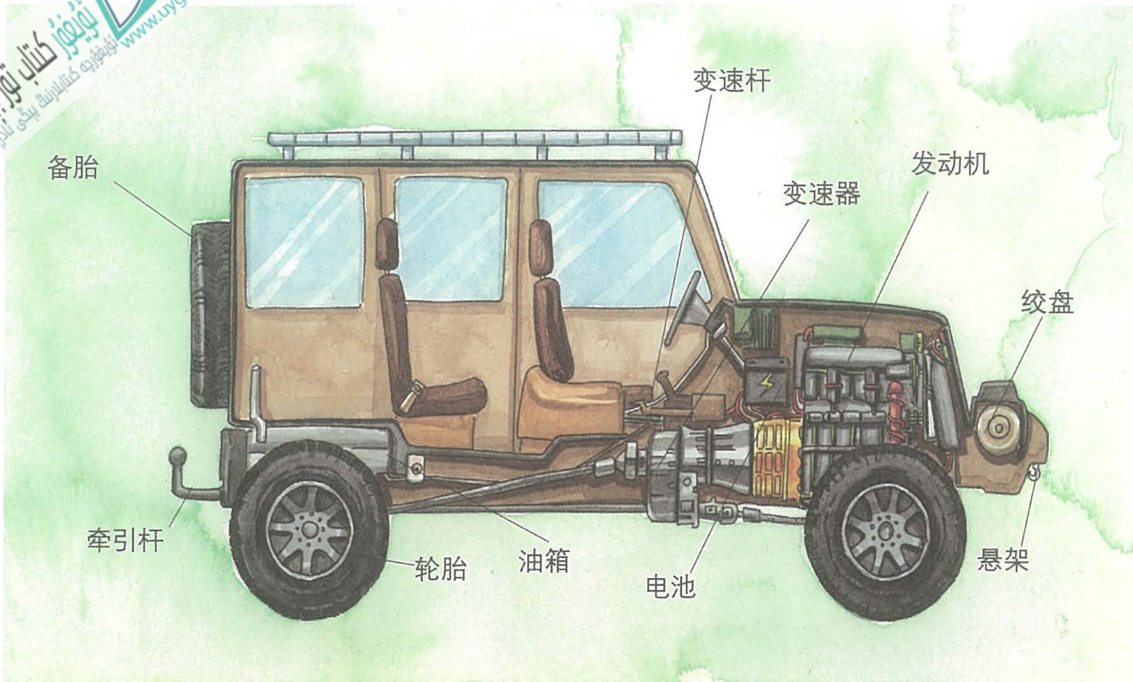

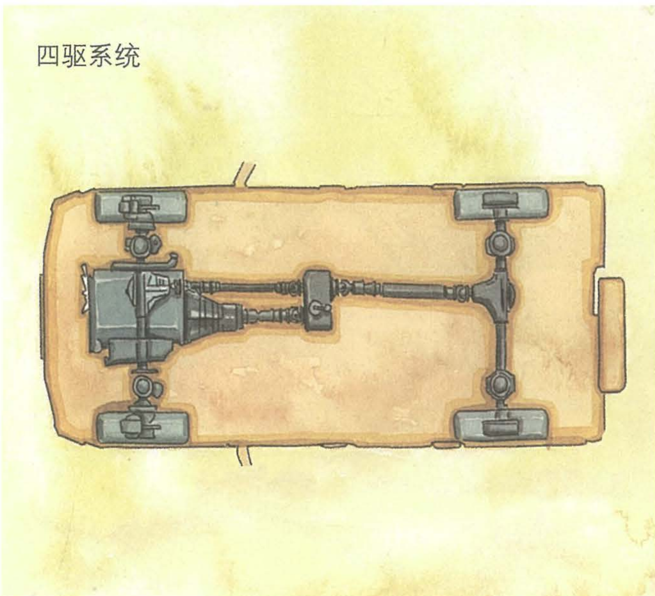

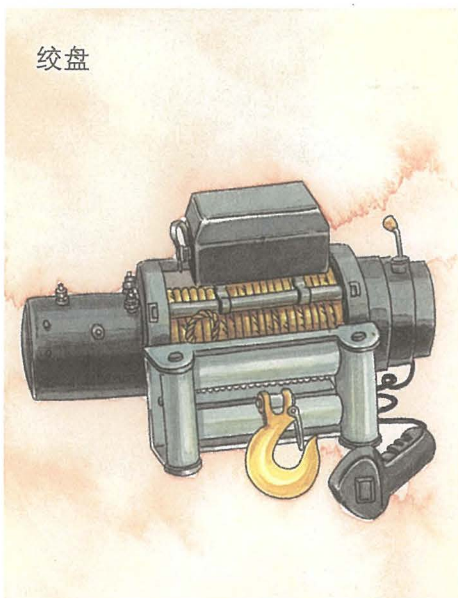

无论是沙漠、荒野、丛林、高山还是河流，越野车都能轻松跨越，并不会陷入泥沙、水流或者沼泽，因为它有强而有力的发动机、高高的汽车底盘和能拉动整个车身的绞盘。

ئوڭغۇل ـ دوڭغۇل يەر يۇزىدە يۇرەلەيدىغان ئاپتوموبىل بولسا، ئالاھىدە ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان دالا ئاپتوموبىلىدۇر.

دالا ئاپتوموبىلى ـــ تۆت چاقى سۆرەيدىغان ئاپتوموبىل بولۇپ، ھەرىكەتلەندۇرگۇچ كۇچى كۇچلۇك، بارلىق چاقلار موتور ئارقىلىق ھەرىكەتلىنىدۇ، تۆت چاقى ئىچىدىكى بىر ياكى ئىككى چاقى قۇرۇق سىيرىلىپ تۇرغان تەقدىردىمۇ، قالغان چاقلىرى ئاپتوموبىلنى ھەرىكەتلەندۇرۇپ ئالغا ئىلگىرىلىتەلەيدۇ.

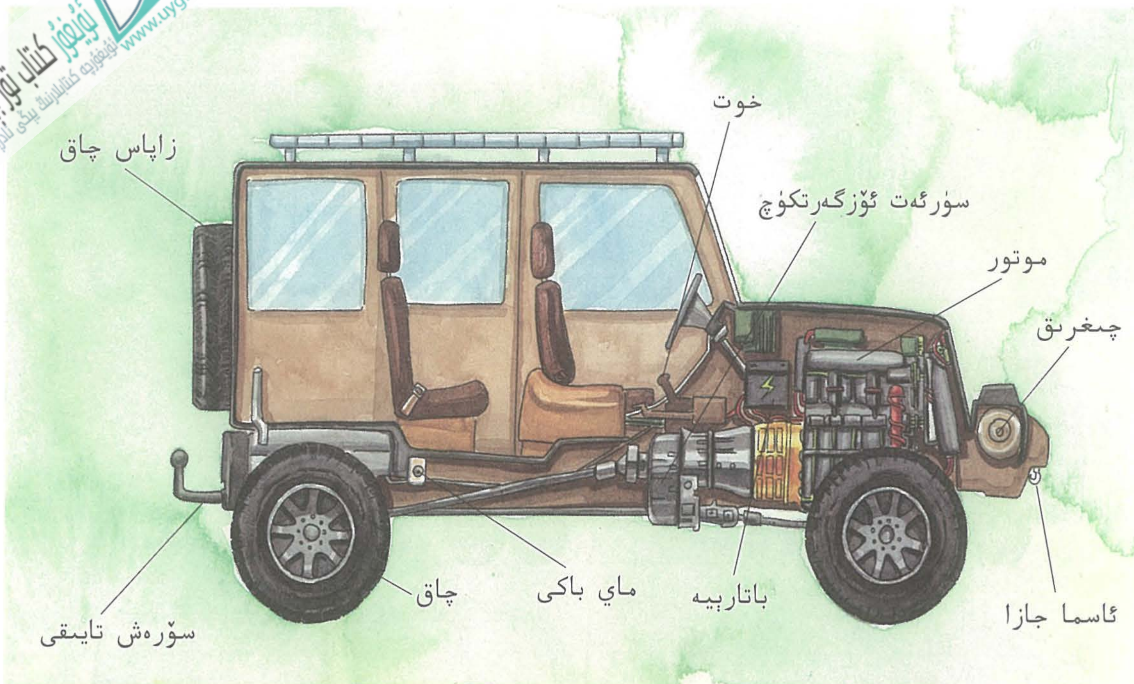

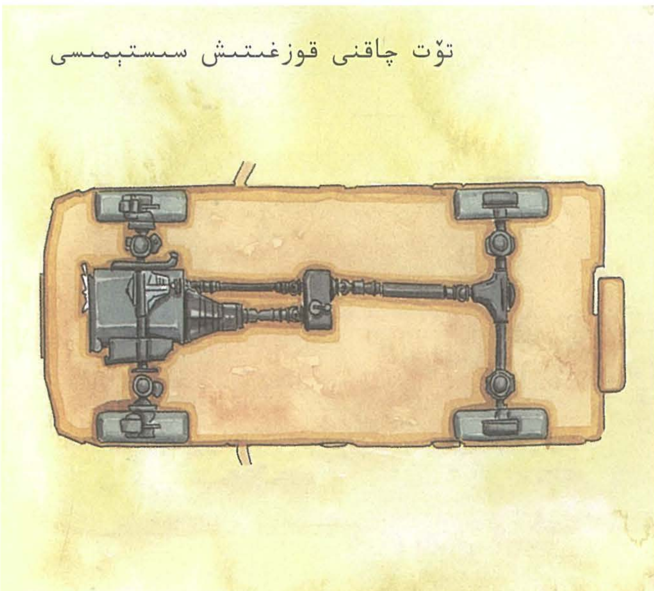

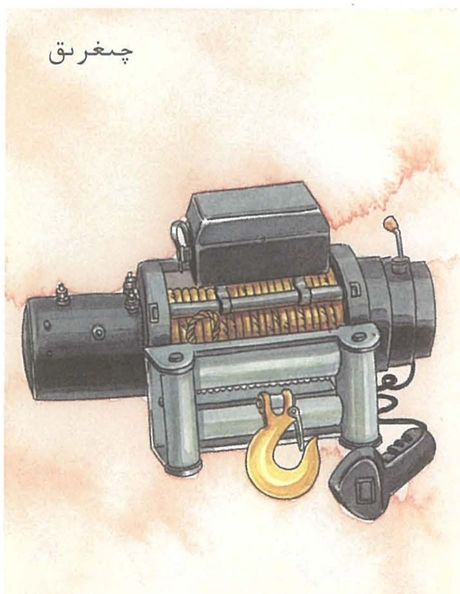

مەيلى قۇملۇق، قاقاس دالا، ئورمانلىق، ئېگىز تاغ ياكى دەريا ـ ئېقىنلاردا بولسۇن دالا ئاپتوموبىلى ناھايىتى ئاسانلا ھالقىپ ئۆتەلەيدۇ، پاتقاق، سۇ ئېقىنى ياكى سازلىقلارغا پېتىپ قالمايدۇ، چۈنكى دالا ئاپتوموبىلىنىڭ ناھايىتى كۈچلۈك موتورى، ئېگىز ئاپتوموبىل تەگلىكى ۋە پۈتۈن ئاپتوموبىل گەۋدىسىنى سۆرىيەلەيدىغان چىغرىقى بار.

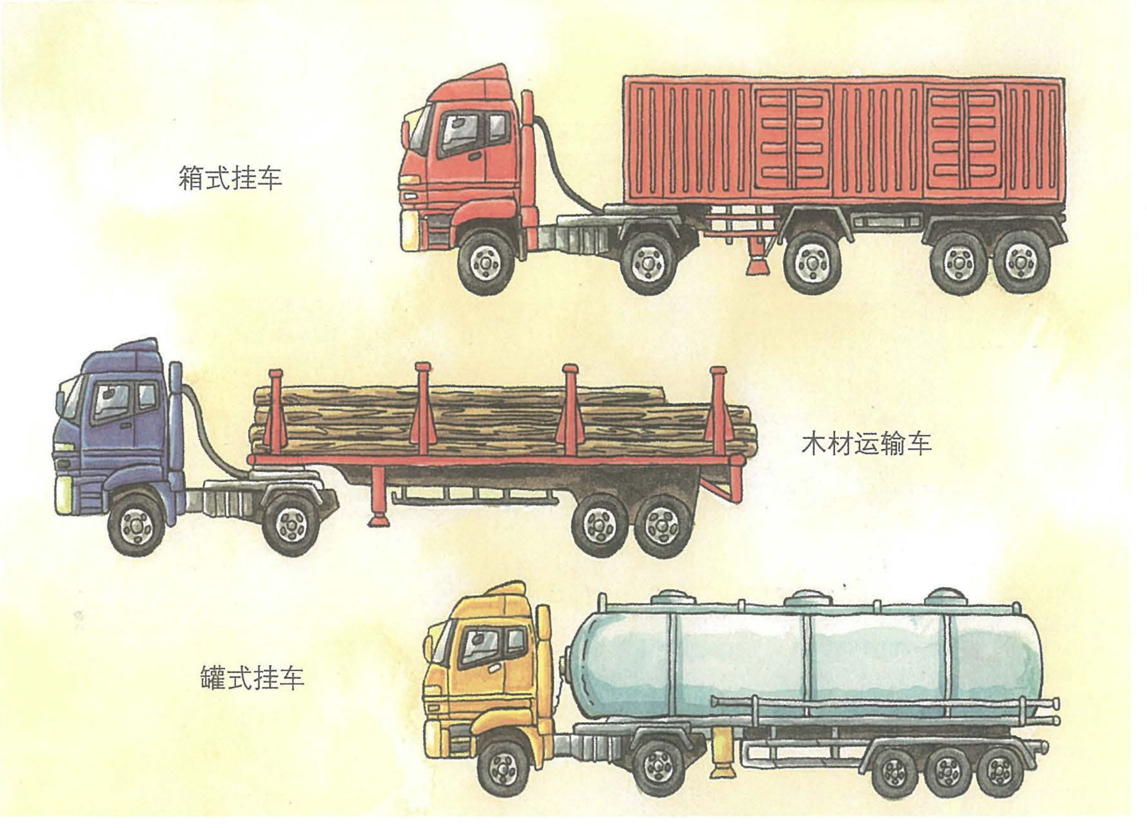

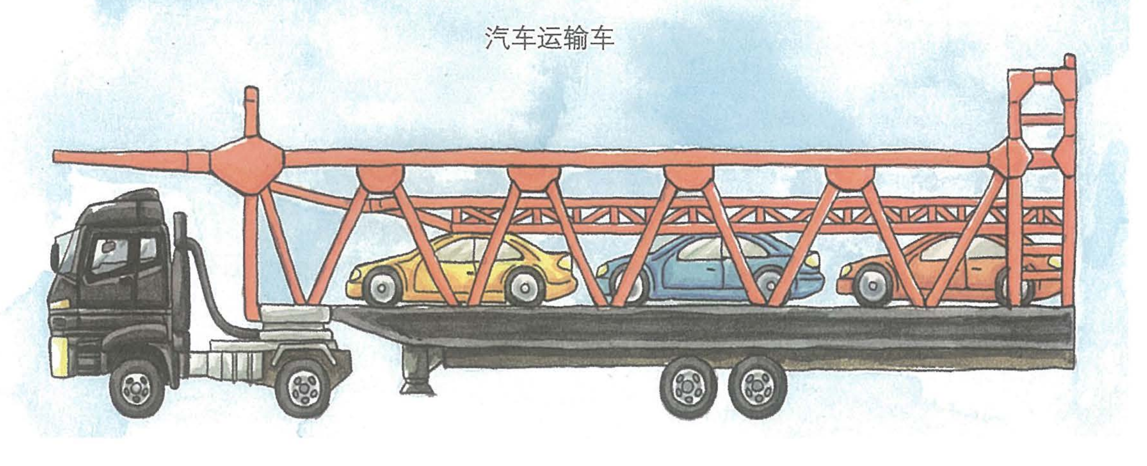

能帮助我们把货物运送到各个地方去的，是大卡车。

大卡车又大又长，自身的重量也很重，很适合长途运输。

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

长途卡车司机需要在路上开很长很长的时间，为了方便卡车司机休息，卡车的驾驶室比一般的汽车大很多，有供卡车司机睡觉的小床。

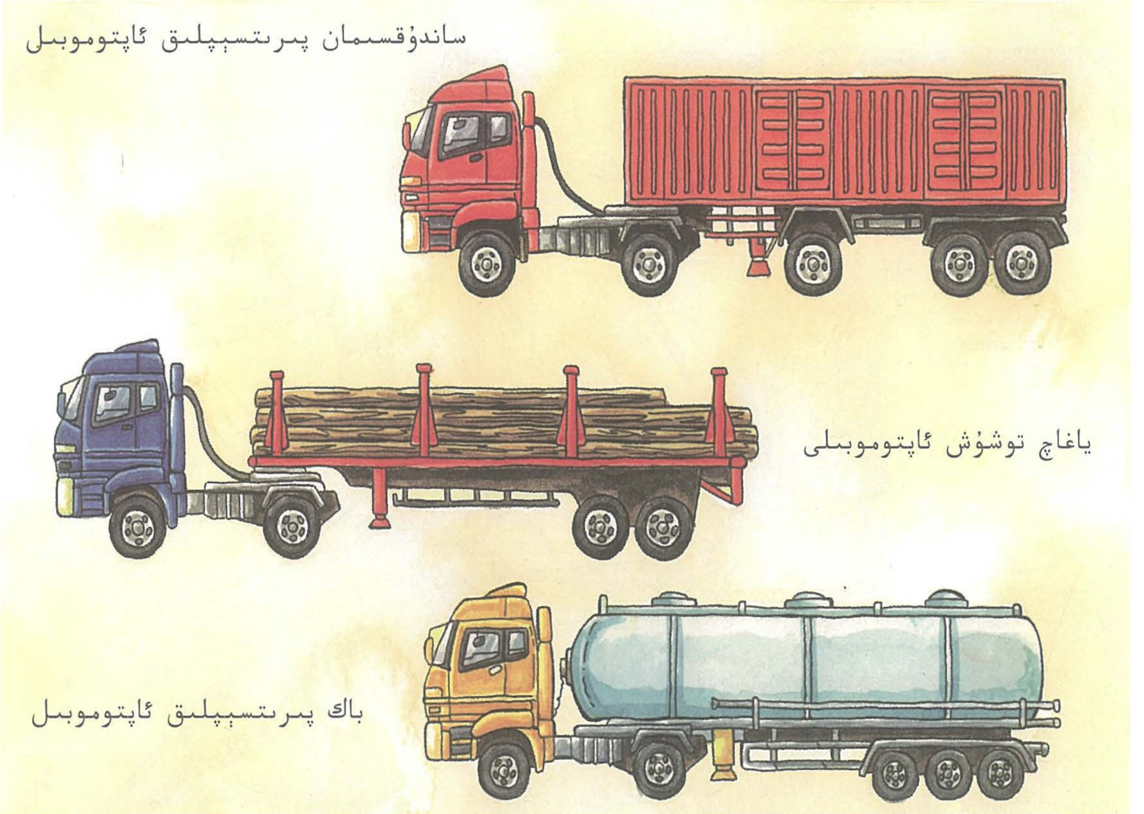

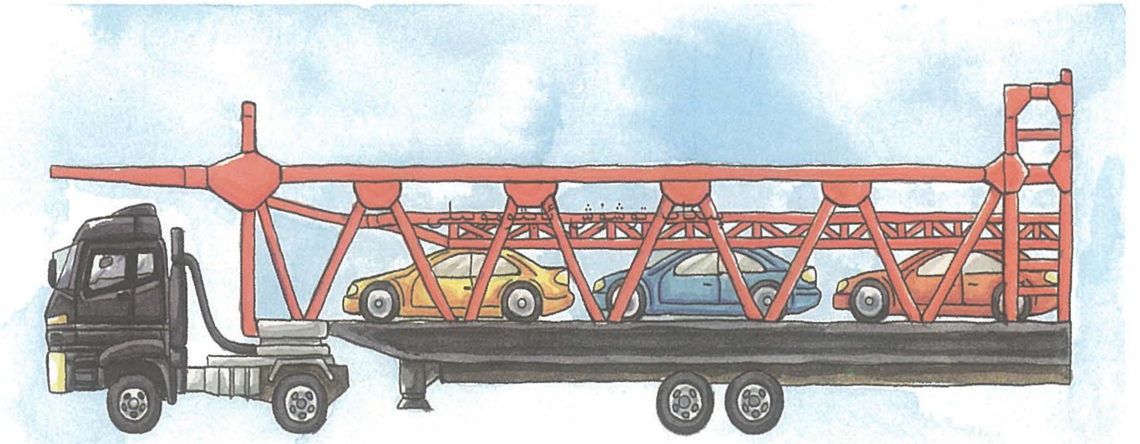

ماللىرىمىزنى ھەرقايسى جايلارغا توشۇشىمىزغا ياردەم قىلالايدىغىنى چوڭ يۈك ئاپتوموبىلى.
چوڭ يۈك ئاپتوموبىلى ھەم چوڭ، ھەم ئۇزۇن كېلىدۇ، بۇ خىلدىكى ئاپتوموبىللار ناھايىتى ئېغىر بولۇپ، ئۇزۇن يوللۇق توشۇشقا ناھايىتى ماس كېلىدۇ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

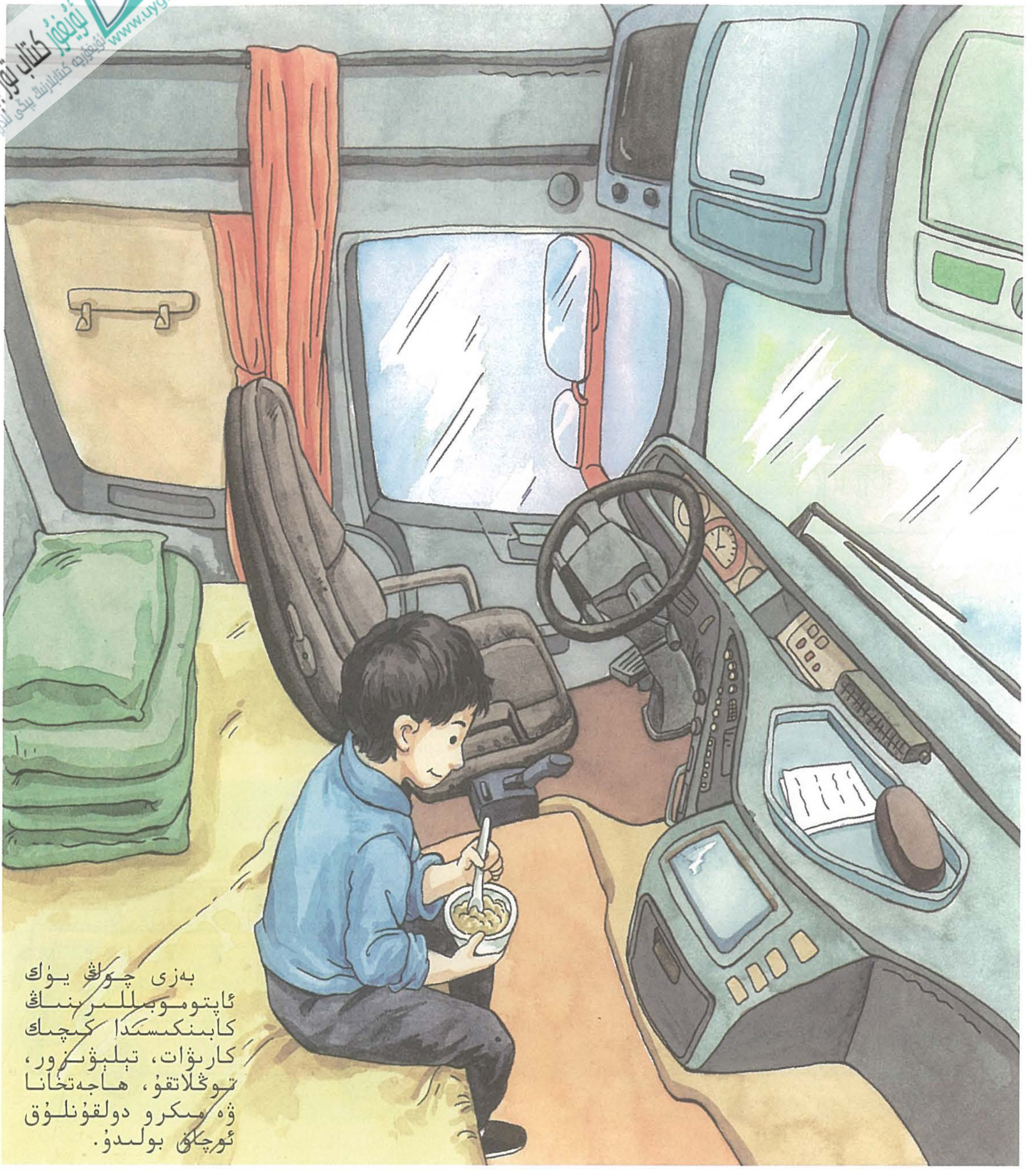

ئۇزۇن يوللۇق يۈك ئاپتوموبىلى شوپۇرلىرى يولدا ناھايىتى ئۇزاق ۋاقىت يۈرىدۇ، يۈك ئاپتوموبىلى شوپۇرلىرىنىڭ ئارام ئېلىشىغا قولايلىق بولۇشى ئۈچۈن، ئاپتوموبىل كابىنكىسى ئادەتتىكى ئاپتوموبىللارنىڭكىگە قارىغاندا چوڭ قىلىپ لايىھەلەنگەن بولۇپ، يۈك ئاپتوموبىلى شوپۇرلىرى ئۈچۈن كىچىك كارىۋات ئورۇنلاشتۇرۇلغان.

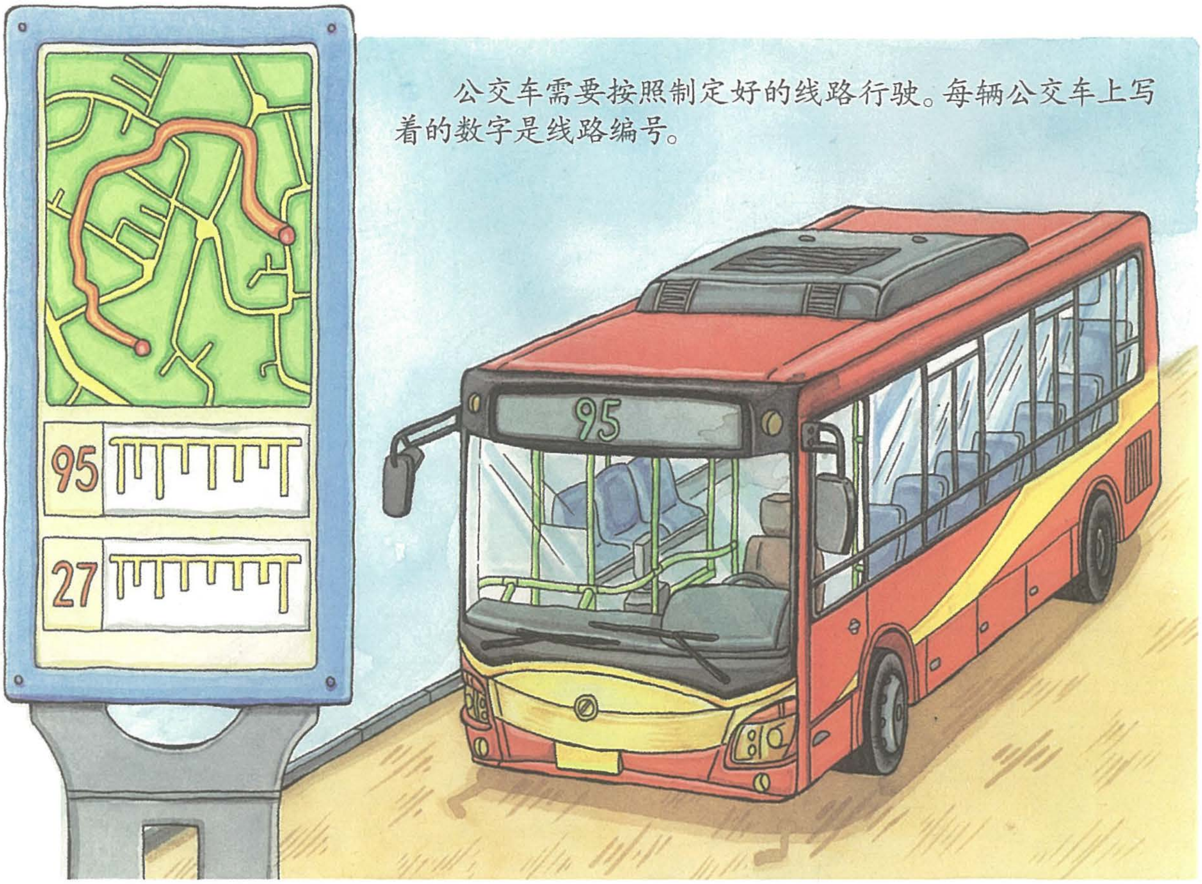

公交车需要按照制定好的线路行驶。每辆公交车上写着的数字是线路编号。

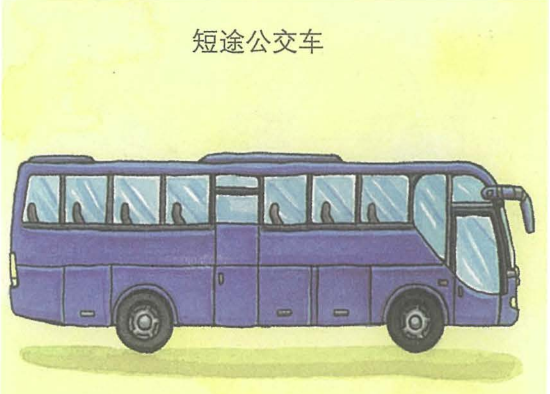

短途公交车

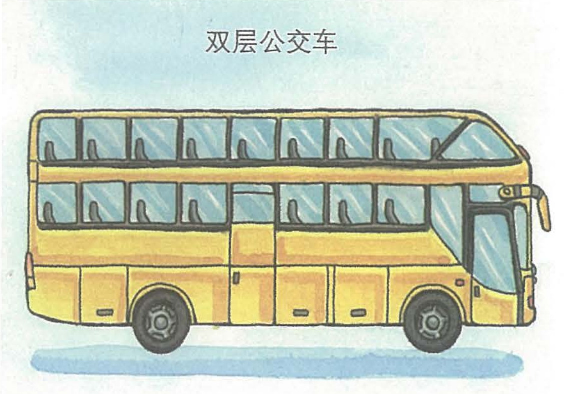

双层公交车

专门载着乘客去往各个地方的，是公交车和出租车。

公交车有长长的车厢，为了方便乘客的乘坐，里面设了座位和吊环扶手。

www.uyghurkitap.com

站在路边，挥一挥手，出租车就可以载你来一段短途旅行。

不同城市，不同国家，出租车的车型和颜色都不一样。

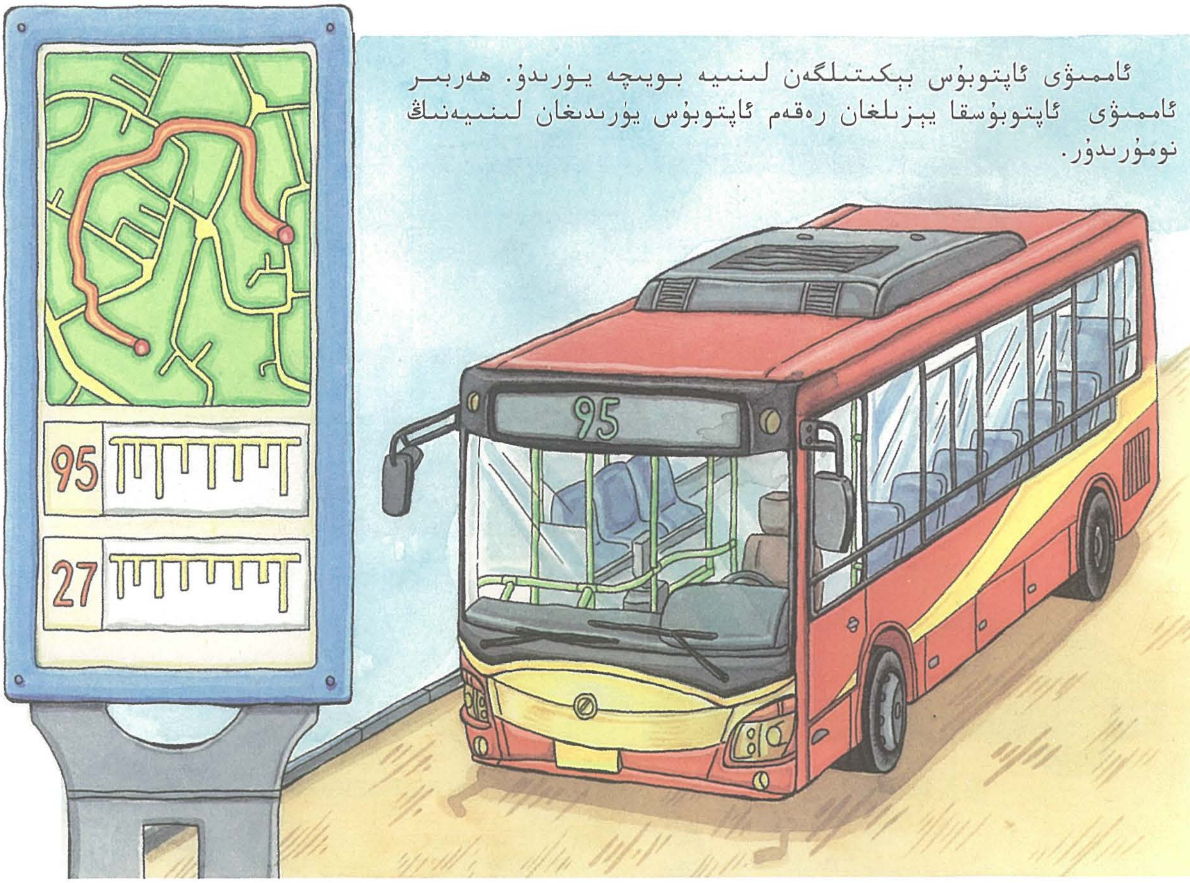

ئاممۋى ئاپتوبۇس بېكىتىلگەن لىنىيە بويىچە يۈرىدۇ. ھەربىر ئاممۋى ئاپتوبۇسقا يېزىلغان رەقەم ئاپتوبۇس يۈرىدىغان لىنىيەنىڭ نومۇرىدۇر.

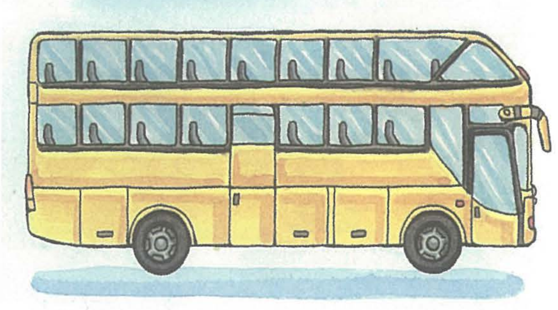
قوش قەۋەتلىك ئاممۋى ئاپتوبۇس

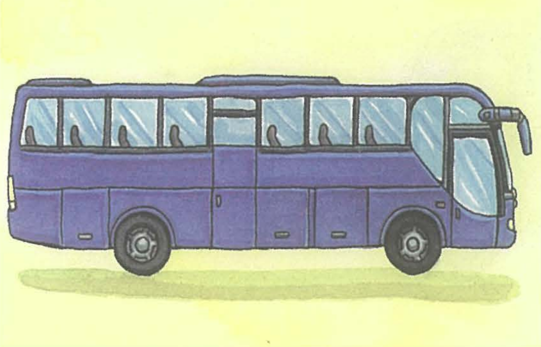
قىسقا يوللۇق ئاممۋى ئاپتوبۇس

مەخسۇس يولۇچىلارنى ئېلىپ، ھەرقايسى جايلارغا يۈرىدىغان ئاپتوموبىللار ئاممۋى ئاپتوبۇس ياكى تاكسى دېيىلىدۇ.

ئاممۋى ئاپتوبۇسنىڭ ئىچى ئۇزۇن بولىدۇ، يولۇچىلارنىڭ ئولتۇرۇشىغا قولايلىق بولۇشى ئۈچۈن، ئاممۋى ئاپتوبۇس ئىچىگە ئورۇندۇق ۋە ھالقىسىمان تۇتقۇ لايىھەلەنگەن.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

يول بويىدا تۇرۇپ، قولىڭىزنى پۇلاڭلاتسىڭىزلا، تاكسى ئالدىڭىزدا توختاپ، سىزنى قىسقا مۇساپىلىك سەپەرگە ئېلىپ چىقىدۇ.

ئوخشاش بولمىغان شەھەر، ئوخشاش بولمىغان دۆلەتلەرنىڭ تاكسىلىرىنىڭ تىپى ۋە رەڭگىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ.

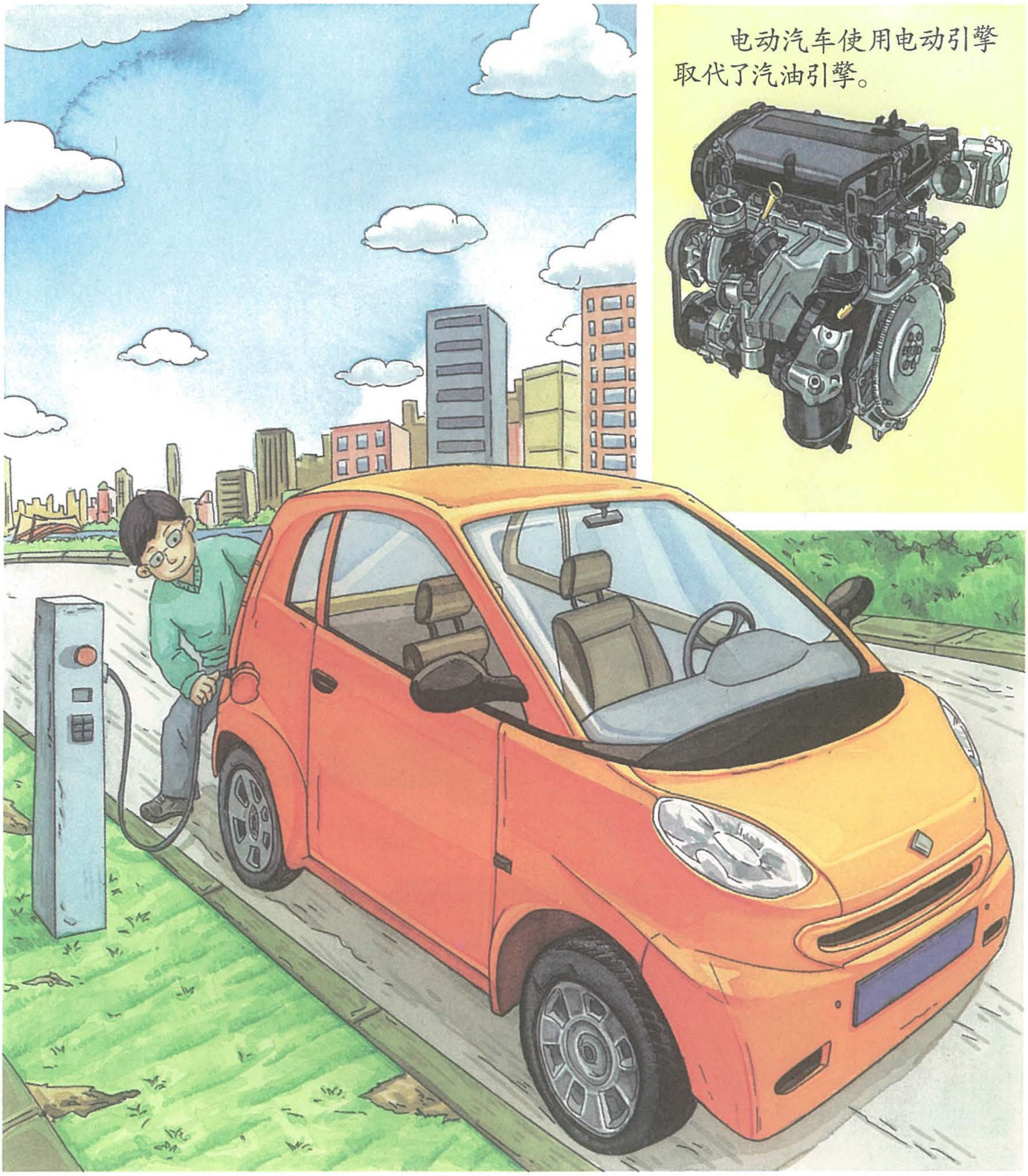

多数汽车的发动机都是靠汽油驱动，汽油来自于石油，石油是一种有限的资源，并且会造成环境污染，会使气候变暖。为了保护我们的环境，人们研发了电动汽车。

www.uyghurkitap.com

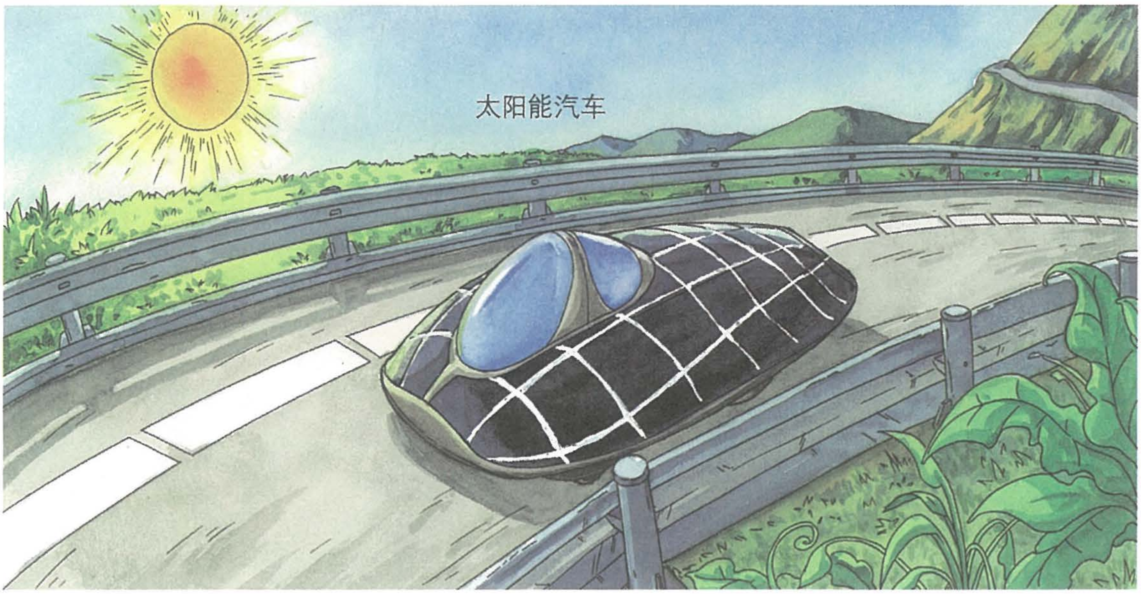

除了电动汽车之外，还有以天然气作为燃料的 CNG 汽车、以使用清洁能源为主要动力来源的太阳能汽车等。

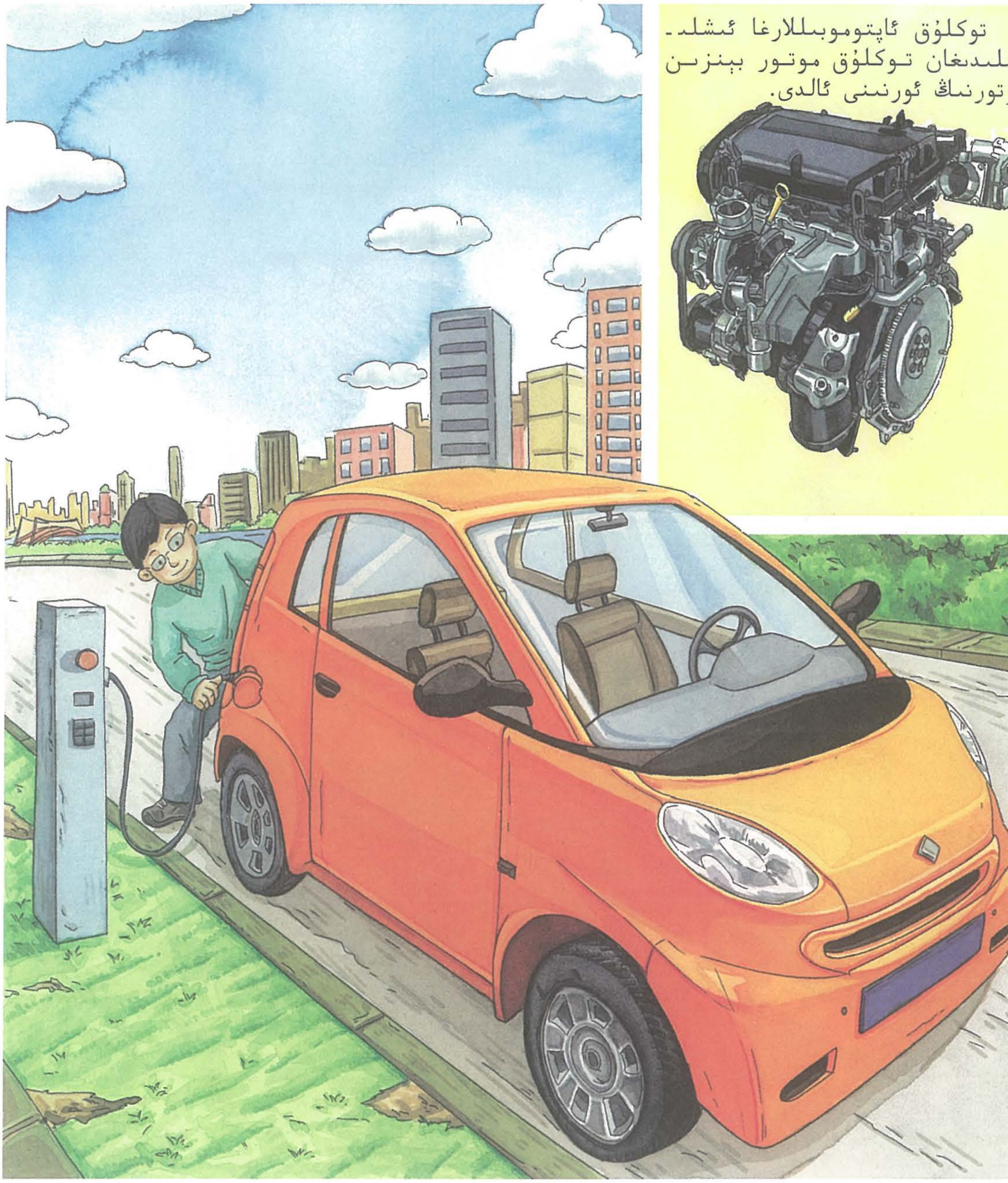

توكلۇق ئاپتوموبىللارغا ئىشلى-
تىلىدىغان توكلۇق موتور بېنزىن
موتورنىڭ ئورنىنى ئالدى.

نۇرغۇن ئاپتوموبىللارنىڭ موتورى بېنزىننى يېقىلغۇ قىلىش ئارقىلىق ھەرىكەتلىنىدۇ، بېنزىن نېفىتتىن ئايرىۋېلىنىدۇ، نېفىت ــــ چەكلىك بايلىق مەنبەسى، شۇنداقلا مۇھىت بۇلغايدۇ، كىلىماتنى ئىللىتىۋېتىدۇ. مۇھىتىمىزنى قوغداش ئۈچۈن، كىشىلەر توكلۇق ئاپتوموبىللارنى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىقتى.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

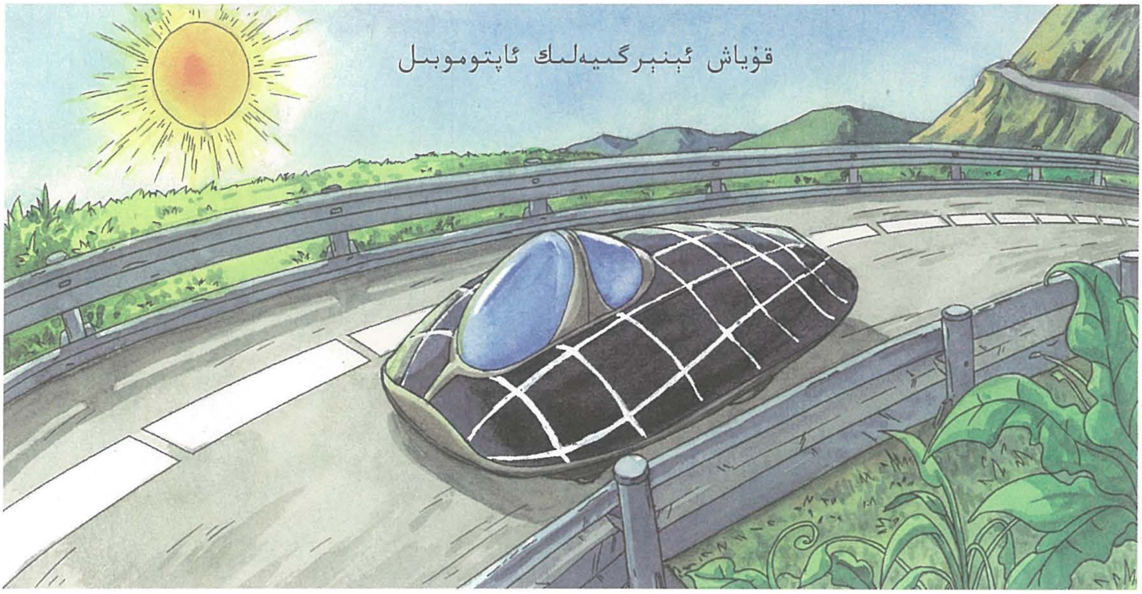

توكلۇق ئاپتوموبىلدىن باشقا، يەنە تەبىئىي گازنى يېقىلغۇ قىلىدىغان CNG ئاپتوموبىلى، پاكىز ئېنېرگىيە مەنبەسىنى ئاساسلىق ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ قىلىدىغان قۇياش ئېنېرگىيەلىك ئاپتوموبىل قاتارلىقلار بار.

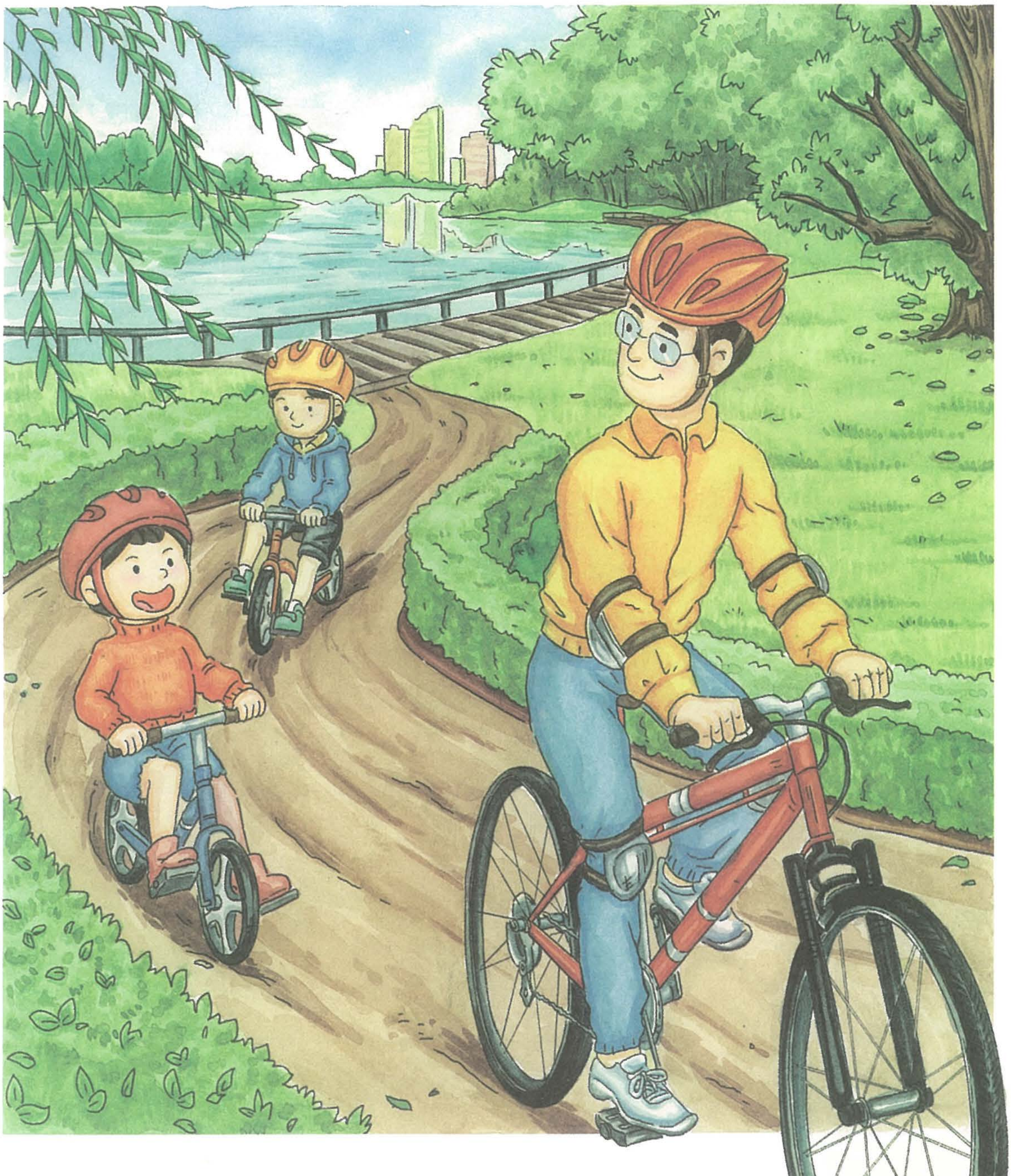

有时，除了开车，我们也想出门运动一下，去骑个自行车吧！

كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

自行车和小汽车有很大的差别，它是靠人力驱动的，它并没有发动机，也不需要任何燃料，只有一前一后两个大大的轮子。

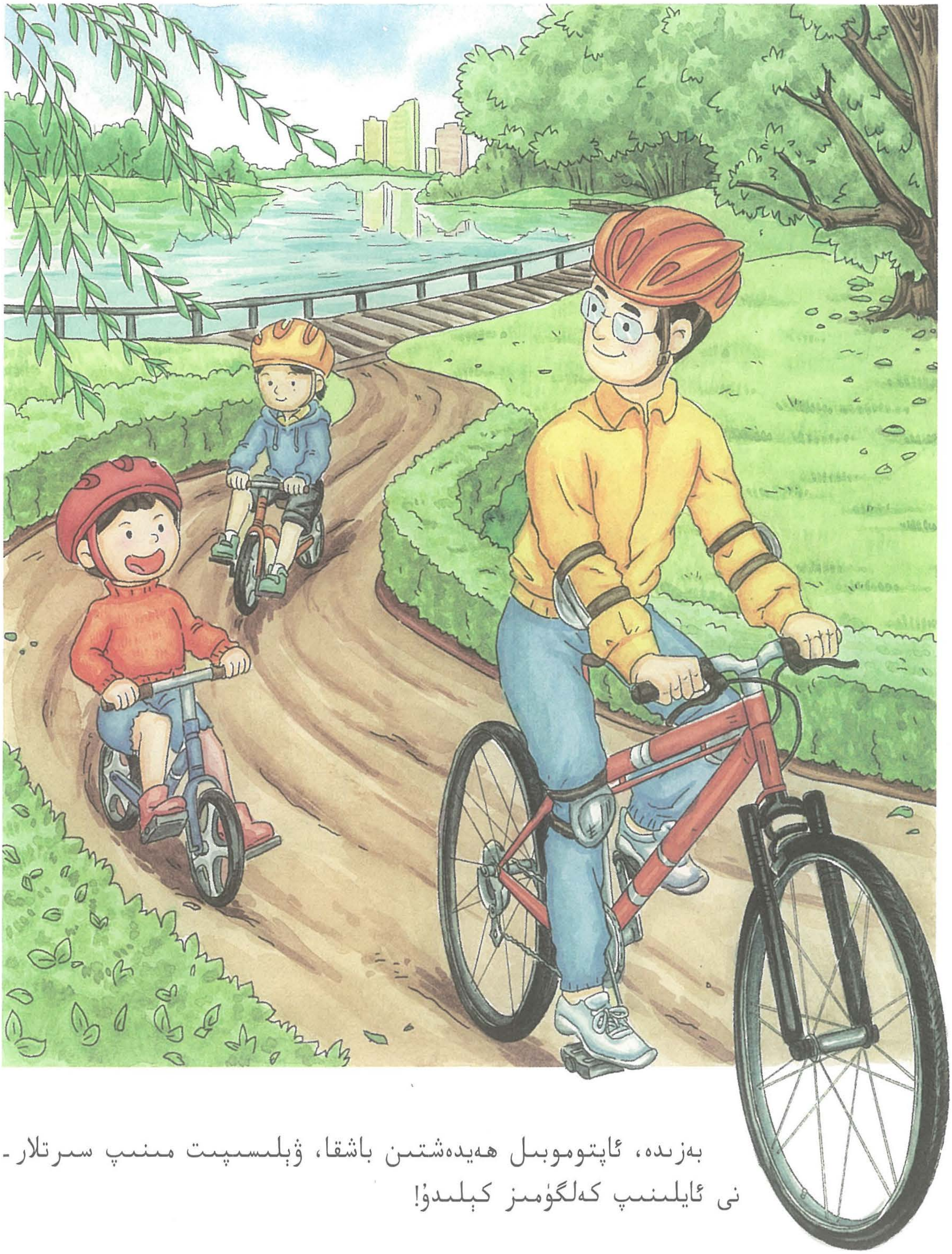

بەزىدە، ئاپتوموبىل ھەيدەشتىن باشقا، ۋېلىسىپىت مىنىپ سىرتلار-
نى ئايلىنىپ كەلگۈمىز كېلىدۇ!

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ۋېلىسىپىت بىلەن ئاپتوموبىلنىڭ زور پەرقى بار بولۇپ، ۋېلىسىپىت ئادەم كۈچى ئار- قىلىق ھەرىكەتلىنىدۇ، ئۇنىڭ موتورى بولمايدۇ، ھەرقانداق يېقىلغۇنىڭمۇ كېرىكى يوق، پەقەت ئالدى - ئارقىسىدا چوڭ بىر جۈپ چاقى بولىدۇ.

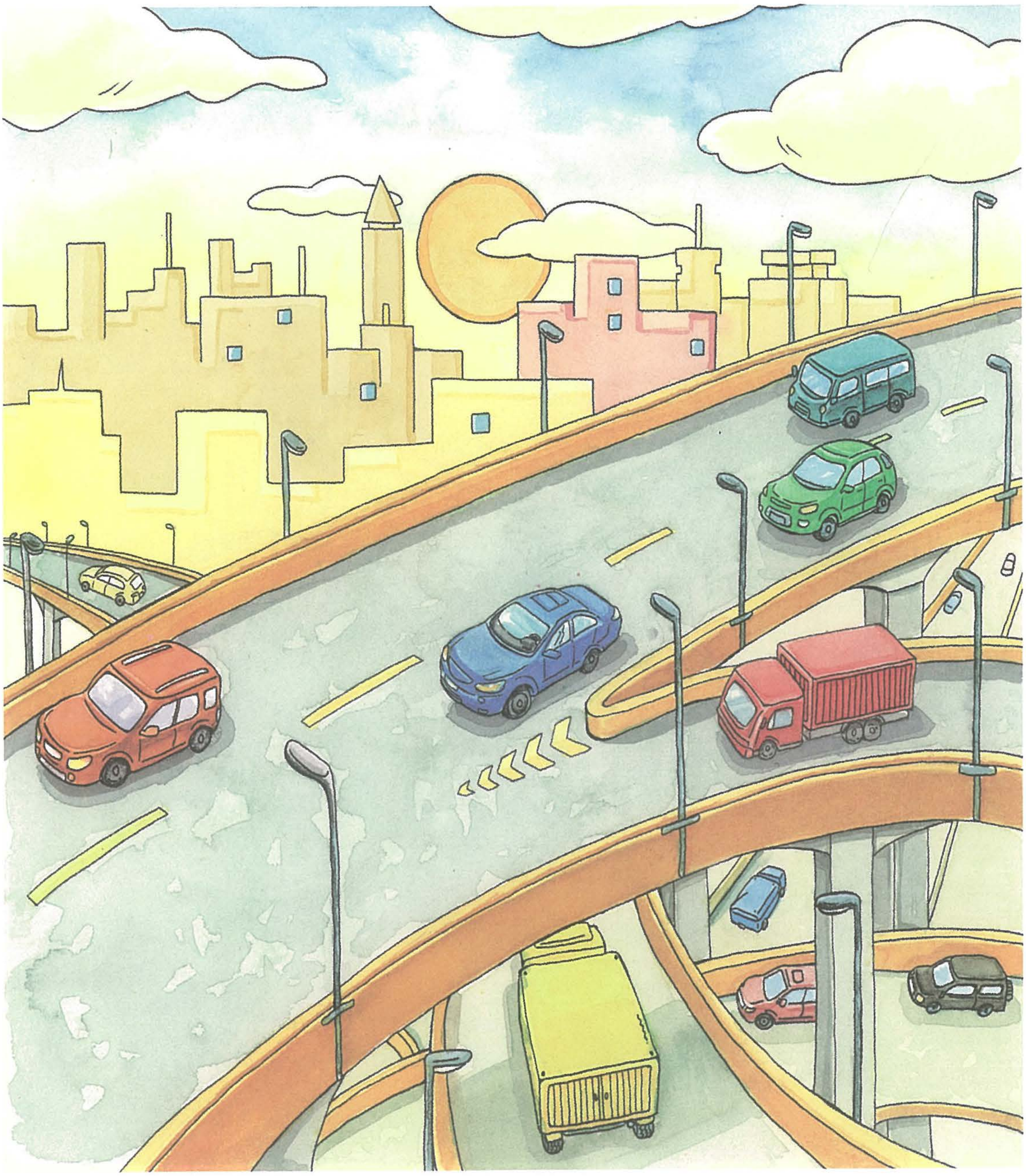

嘀嘀嘀！

各种小汽车日夜在道路上穿梭，各自有各自的工作要做，各自有各自需要到达的地方。

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com

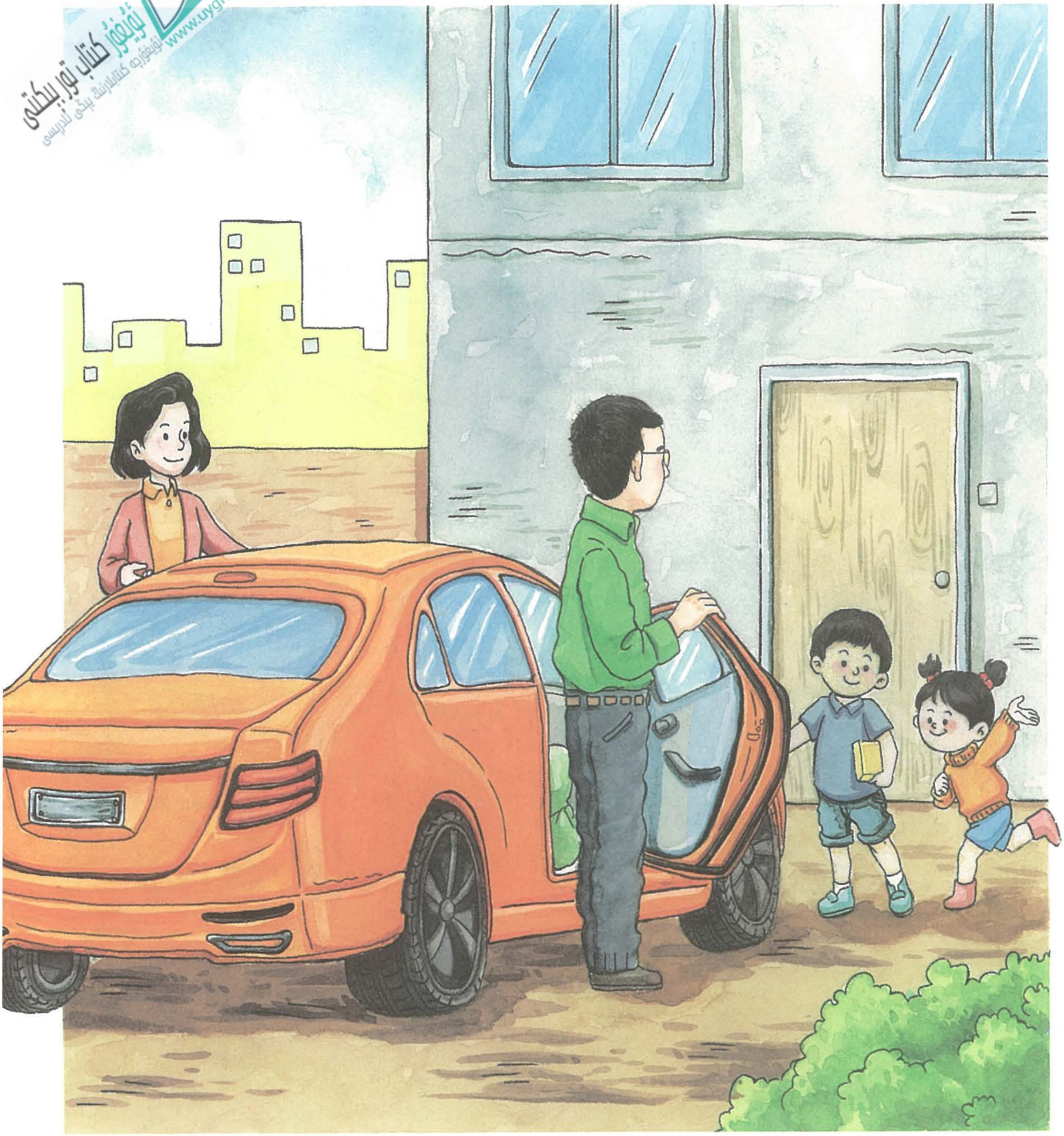

今天你乘坐了什么样的汽车？汽车去了哪里呢？

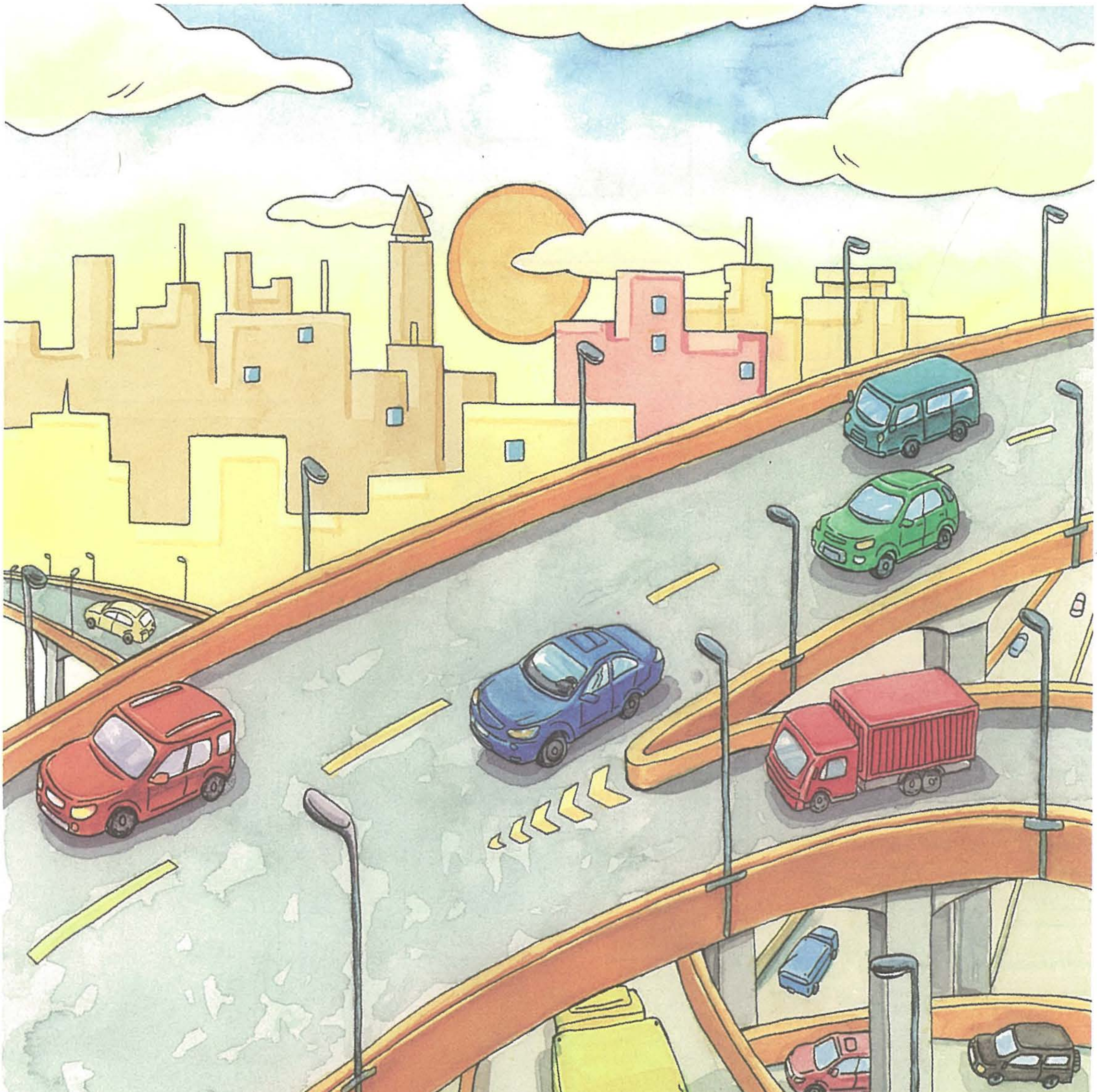

دۈت، دۈت دۈت!

ھەرخىل كىچىك ئاپتوموبىللار كېچە - كۈندۈز يوللاردا قاتناپ تۇرىدۇ، ھەرقايسىسىنىڭ ئۆز ئالدىغا قىلىدىغان خىزمىتى، ئۆز ئالدىغا بارىدىغان يېرى بولىدۇ.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

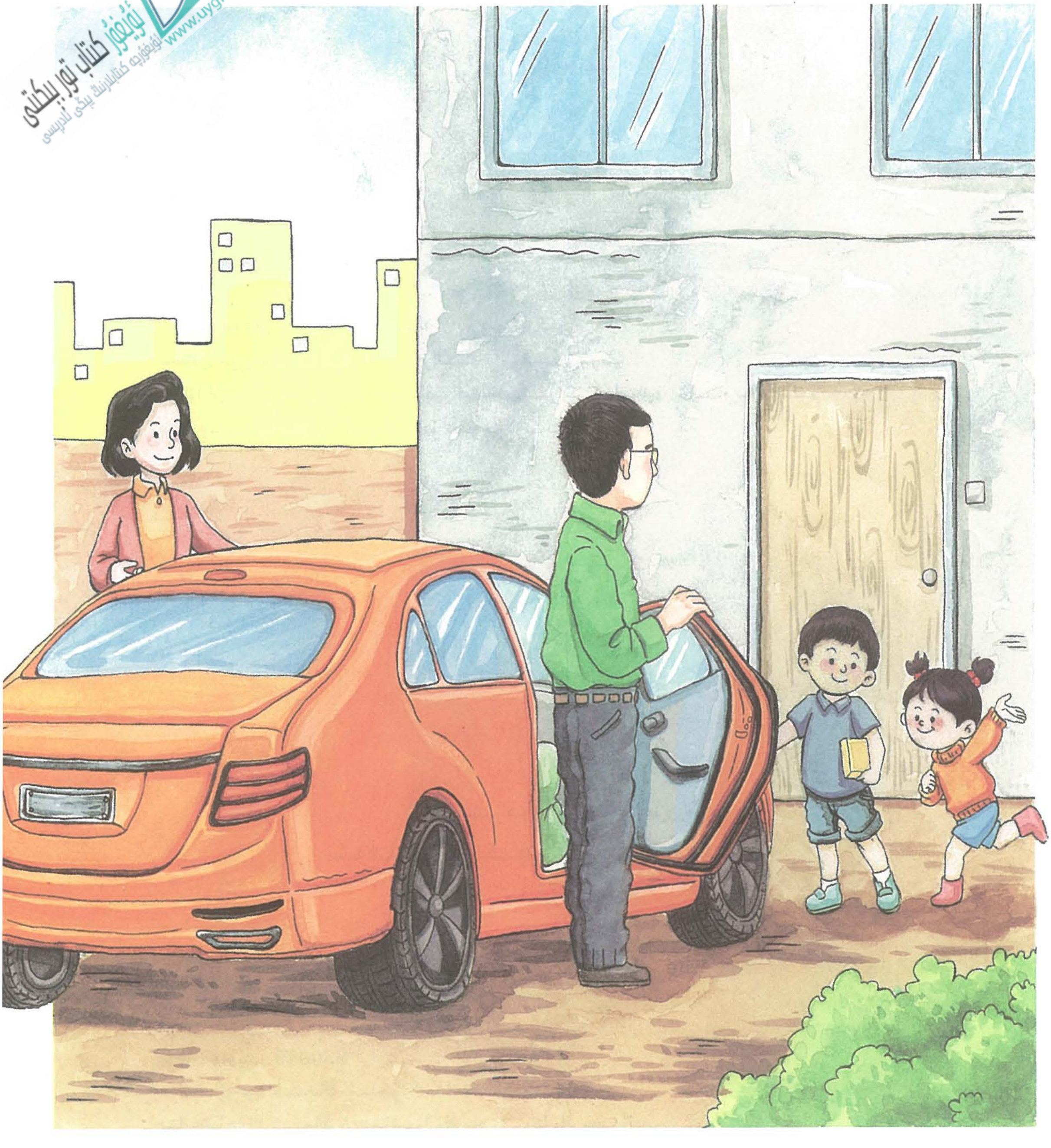

بۈگۈن سىز قانداق ئاپتوموبىلغا ئولتۇردىڭىز، ئاپتوموبىل نەلەرگە باردى؟

مەسئۇل مۇھەررىرلىرى: دۇڭ لەنفاڭ   پەرىدە ئەركىن
مەسئۇل كوررېكتورلىرى: كاۋسار نۇرالبېك   رۇقىيە شېرىپ
مۇقاۋا لايىھەلىگۈچىلىرى: ياڭ شياۋتۇڭ   لەندېڭ باللار سىزمىلىرى   خەمىدە سەئىدئالىم
بەت ياسىغۇچى: شىنجاڭ يۈدۇ نەشر مۇلازىمەت شىركىتى

ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم - پەن

شەھەردىكى كىچىك ئاپتوموبىللار

(قوش تىل نۇسخىسى)

نەشر قىلغۇچى: شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى يەنئەن يولى 255 - نومۇر
پوچتا نومۇرى: 830049
ساتقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى
باسقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا خۇالۇڭ باسما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
نەشرى: 2021 - يىلى 5 - ئاي 1 - نەشرى
بېسىلىشى: 2021 - يىلى 5 - ئاي 1 - باسمىسى
فورماتى: 787mm×1092mm   1/16
باسما تاۋىقى: 3
كىتاب نومۇرى: ISBN 978-7-5466-4881-1
باھاسى: 20.00 يۈەن

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

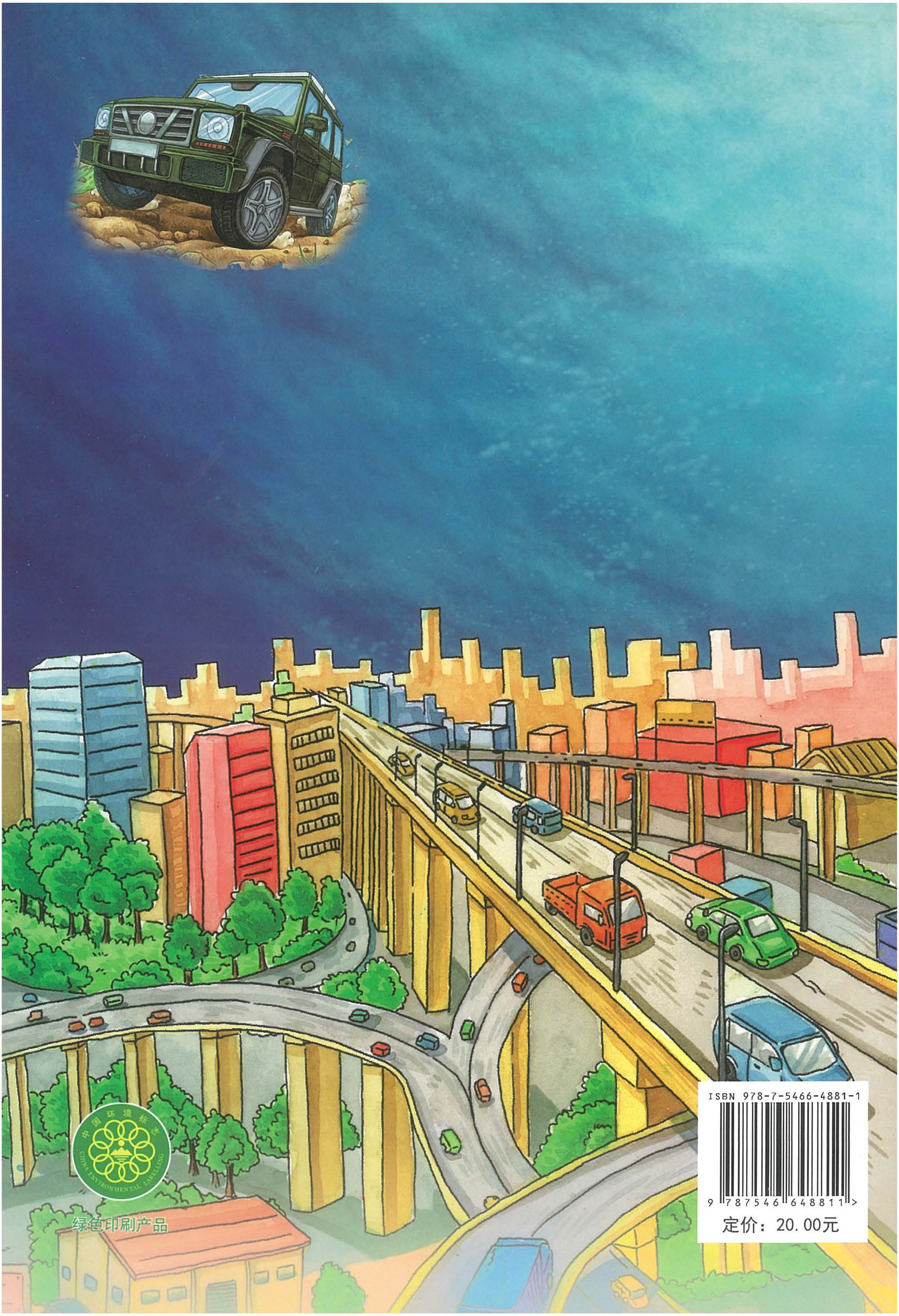

绿色印刷产品

ISBN 978-7-5466-4881-1

9 787546 648811 >

定价：20.00元